

کام به کام عربی دوازدهم انسانی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ عَلِّمْ عَلٰى قَلْبِيْ مَعْنٰى وَ اَنْ مَّا مَعْنٰى وَ عَلِّمْ قَلْبِيْ قُرْآنًا

عربی، زبان قرآن (۳)

رشته ادبیات و علوم انسانی

پایه دوازدهم

دوره دوم متوسطه

تهیه و تدوین
مهندس حسین خلیلی
بهار ۹۹

عربی دوازدهم



الدرس الأول



قِيمَةُ كُلِّ امْرِئٍ مَا يُحْسِنُهُ.

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلِيٍّ

ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام می دهد.

تهیه و تدوین
مهندس حسین خلیلی

الْمُعْجَم

«جمع: الْأَعْصَابُ» الْعَظْمُ: استخوان «جمع: الْعِظَامُ» اللَّحْمُ: گوشت «جمع: اللَّحُومُ» النَّحَاسُ: مس	الْدَّاءُ: بیماری = الْمَرَضُ ≠ الشِّفَاءُ، الصَّحَّةُ زَعَمَ: گمان کرد سَوَى: جُز الطَّيْنُ، الطَّيْنَةُ: گِل، سرشت الْعَصَبُ: پی، عصب	انْطَوَى: به هم پیچیده شد (مضارع: يَنْطَوِي) أَبْصَرَ: نگاه کرد الْبَدَلُ: جانشین «جمع: الْأَبْدَالُ» الْجَزْمُ: پیکر «جمع: الْأَجْزَامُ» الْحَدِيدُ: آهن
---	---	---

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ۱- دَوَاؤُنَا فِينَا وَ نَحْنُ نَنْظُرُ إِلَيْهِ، وَ دَاوُنَا مِنَّا وَ نَحْنُ نَشْعُرُ بِهِ. ✗
- ۲- الْفَخْرُ لِلْعَقْلِ وَ الْحَيَاءِ وَ الْعَفَافِ وَ الْأَدَبِ. ✓
- ۳- خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ طِينَةٍ وَ هُوَ لَحْمٌ وَ عَظْمٌ وَ عَصَبٌ. ✓
- ۴- قِيمَةُ كُلِّ امْرِئٍ بِأَعْمَالِهِ الْحَسَنَةِ. ✓
- ۵- التَّفَاخُرُ بِالنَّسَبِ مَحْمُودٌ. ✗
- ۶- أَهْلُ الْعِلْمِ أَحْيَاءُ وَ إِنْ مَاتُوا. ✓



اخْتَبِرْ نَفْسَكَ (۱): تَرْجِمْ هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ الْكَرِيمَتَيْنِ.

۱- ﴿فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ^۱ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ الرُّوم: ۵۶

واین روز رستاخیز است ولی شما نمی دانستید

۲- ﴿إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ^۲﴾ الصَّف: ۴

همانا خداوند کسانی که در راه او در صف جهاد می‌جنگند دوست دارد، گویی آنها ساختمانهای استوارند



اخْتَبِرْ نَفْسَكَ (۲): عَيِّنِ اسْمَ الْحُرُوفِ الْمُشَبَّهَةِ وَ خَبَرَهَا؛ ثُمَّ اذْكُرْ إِعْرَابَهُمَا.

۱- لَيْتَ فَصَلَ الرَّبِيعِ طَوِيلٌ فِي بَلَدِنَا! لِأَنَّ الرَّبِيعَ قَصِيرٌ هُنَا.

اسم لیت و خبر لیت و
منصوب مرفوع
اسم لان و منصوب
خبر لان و مرفوع

۲- كَأَنَّ الْمُشْتَرِيَ مُتَرَدِّدٌ فِي شِرَاءِ الْبِضَاعَةِ؛ وَلَكِنَّ الْبَائِعَ عَازِمٌ عَلَى بَيْعِهَا.

اسم کان و خبر کان و
منصوب مرفوع
اسم لکن و
خبر لکن و
مرفوع

۳- اِنْحَتْ عَنْ مَعْنَى «الْعَصَاة»^۳ فِي الْمُعْجَمِ؛ لَعَلَّ الْكَلِمَةَ مَكْتُوبَةٌ فِيهِ!

اسم لعل و
منصوب
خبر لعل و
مرفوع

۳- الْعَصَاةُ: آبیوه‌گیری

۲- الْبُنْيَانُ الْمَرْصُوصُ: ساختمان استوار

۱- الْبَعْثُ: رستاخیز

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ (۳): تَرْجَمْ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ حَسَبَ قَوَاعِدِ الدَّرْسِ.

ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ لَا النَّافِيَةِ لِلْجِنْسِ وَخَبَرَهَا.

۱- لَا خَيْرَ فِي قَوْلٍ إِلَّا مَعَ الْفِعْلِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
هیچ خبری در حرف زدن نیست مگر اینکه با عمل همراه شود

۲- لَا جِهَادَ كَجِهَادِ النَّفْسِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
هیچ جهادی مانند جهاد با نفس نیست

۳- لَا لِبَاسٍ أَجْمَلُ مِنَ الْعَافِيَةِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
هیچ لباسی زیباتر از سلامتی نیست

۴- لَا فَقْرَ كَالْجَهْلِ وَلَا مِيرَاثَ كَالْأَدَبِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
هیچ فقری مانند نادانی نیست و هیچ میراثی مانند ادب

۵- لَا سَوْءَ أَسْوَأَ مِنَ الْكَذِبِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ
هیچ بدی ای بدتر از دروغ گویی نیست

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ (۴): اِمْلَأِ الْفَرَاغَ فِي مَا يَلِي، ثُمَّ عَيِّنِ نَوْعَ «لَا» فِيهِ.

۱- ﴿... هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ...﴾ الزُّمَرُ: ۹
آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند برابرند؟

۲- ﴿وَلَا يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعاً...﴾ يُونُسُ: ۶۵
گفتارشان تو را محزون نکند؛ زیرا ارجمندی، همه برای خداست.

۳- ﴿ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ﴾ الْبَقَرَةُ: ۲
آن کتاب هیچ شکی در آن نیست هدایتی برای پرهیزگاران است.

۴- ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ...﴾ الْبَقَرَةُ: ۲۵۶
هیچ اجباری در دین نیست.

۵- لَا تُطْعَمُوا الْمَسَاكِينَ مِمَّا لَا تَأْكُلُونَ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
به فقرا از آنچه نمی خورید غذا ندهید.

۱- ما يلي: آنچه می آید ۲- الرّيب: شک

التَّامِرِينَ الْأَوَّلُ: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ مِنْ مُعْجَمِ الدَّرْسِ.

- ۱- آلِ نَحَاسٍ غُنْصُرٌ فَلِزَيٍّ كَالْحَدِيدِ مُوَصَّلٌ لِلْحَرَارَةِ وَ الْكَهْرَبَاءِ.
- ۲- آلِ لَحْمٍ مَادَّةٌ حَمْرَاءُ مِنْ جِسْمِ الْحَيَوَانِ تُصْنَعُ مِنْهُ أَطْعَمَةٌ.
- ۳- آلِ عَصَبٍ خَيْطٌ أَبْيَضٌ فِي الْجِسْمِ يَجْرِي فِيهِ الْحِسُّ.
- ۴- آلِ لَحْمٍ قِسْمٌ مِنَ الْجِسْمِ بَيْنَ الْجِلْدِ وَ الْعَظْمِ.
- ۵- آلِ طِينٍ تُرَابٌ مُخْتَلِطٌ بِالْمَاءِ.

الْمَوْصُلُ: رَسَانَا حَمْرَاءُ: أَحْمَرُ الْخَيْطُ: نَخ

التَّامِرِينَ الثَّانِي: اسْتَخْرِجْ مِمَّا يَلِي الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

- ۱- الْمُبْتَدَأُ وَ إِغْرَابُهُ: دَوَاؤُكَ فَيْكَ وَ مَا تُبْصِرُ وَ دَاوُوكَ مِنْكَ وَ لَا تَشْعُرُ
متبدا و مرفوع
- ۲- اسْمُ التَّفْضِيلِ وَ مَحَلُّهُ الْإِغْرَابِيُّ: أَ تَزْعَمُ أَنَّكَ جَزْمٌ صَغِيرٌ وَ فَيْكَ انْطَوَى الْعَالَمُ الْأَكْبَرُ
اسم تفضيل - صفت و مرفوع
- ۳- الْخَبَرُ وَ إِغْرَابُهُ: الْنَّاسُ مِنْ جِهَةِ الْأَبَاءِ أَكْفَاءُ أَبُوهُمُ آدَمُ وَ الْأُمُّ حَوَاءُ
هر سه كلمه خبر و مرفوع
- ۴- الْجَمْعُ الْمَكْسَرُ: وَ قَدَرُ كُلِّ امْرِئٍ مَا كَانَ يُحْسِنُهُ وَ لِلرِّجَالِ عَلَى الْأَفْعَالِ أَسْمَاءُ
هر سه كلمه جمع مكسر
- ۵- فِعْلُ النَّهْيِ: فَفَزُ بَعْلِمٍ وَ لَا تَطْلُبْ بِهِ بَدَلًا قَالَنَاسُ مَوْتَى وَ أَهْلُ الْعِلْمِ أَحْيَاءُ
فعل نهی
- ۶- اسْمُ الْفَاعِلِ: أَيُّهَا الْفَاخِرُ جَهْلًا بِالنَّسَبِ إِنَّمَا النَّاسُ لِأَمٍّ وَ لِأَبٍ
اسم فاعل
- ۷- الْفِعْلُ الْمَجْهُولُ: هَلْ تَرَاهُمْ خُلِقُوا مِنْ فِصَّةٍ أَمْ حَدِيدٍ أَمْ نُحَاسٍ أَمْ ذَهَبٍ
فعل مجهول
- ۸- الْفِعْلُ الْمُضَارِعُ: بَلْ تَرَاهُمْ خُلِقُوا مِنْ طِينَةٍ هَلْ سَوَى لَحْمٍ وَ عَظْمٍ وَ عَصَبٍ
فعل مضارع
- ۹- الْجَارُ وَ الْمَجْرُورُ: إِنَّمَا الْفَخْرُ لِعَقْلِ ثَابِتٍ وَ حَيَاءٍ وَ عَفَافٍ وَ آدَبٍ
جار و مجرور

الْتَّمَرِينُ الثَّالِثُ: اِمْلًا الْفَرَاغَ فِي تَرْجَمَةِ مَا يَلِي؛ ثُمَّ عَيِّنْ نَوْعَ «لَا» فِيهِ.

- ۱- ﴿وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ...﴾ الْأَنْعَامُ: ١٠٨ "لا" نهی
و کسانی را که به جای خدا فرا می خوانند دشنام ندهید. که به خدا دشنام دهند ...
- ۲- ﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ...﴾ الْمَائِدَةُ: ٤١ "لا" نهی
ای پیامبر، کسانی که در کفر شتاب می ورزند تو را مجزون نکنند.
- ۳- ﴿... رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا^۲ مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ...﴾ الْبَقَرَةُ: ۲۸۶ "لا" نهی
پروردگارا، آنچه توانش را هیچ نداریم بر ما تحمیل نکن.
- ۴- لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسَ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ "لا" نفی
خدا رحم نمی کند به کسی که به مردم رحم نمی کند.
- ۵- يَا حَبِيبِي، لَا شَيْءَ أَجْمَلُ مِنَ الْعَفْوِ عِنْدَ الْقُدْرَةِ. "لا" نفی جنس
ای دوست من، هیچ چیز زیباتر از بخشش به هنگام توانایی نیست.



الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ:

تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

۱- كُلُّ طَعَامٍ لَا يُذْكَرُ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ... لَا بَرَكَهَ فِيهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (نَائِبُ الْفَاعِلِ وَنَوْعُ لَا)

هیچ برکتی نیست در غذایی که اسم خدا بر آن ذکر نشده باشد



۲- لَا تَجْتَمِعُ خَصَلَتَانِ فِي مُؤْمِنٍ: الْبُخْلُ وَالْكَذِبُ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ جَارٍ وَمَجْرُورٌ)

این دو خصلت در مومن جمع نمیشود. خساست و دروغ

۳- لَا تَغْضَبْ، فَإِنَّ الْغَضَبَ مَفْسَدَةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ)

اسم ان و منصوب

غضب مکن، زیرا غضب مایهی تباهی است

۴- لَا فَقْرَ أَشَدَّ مِنَ الْجَهْلِ وَلَا عِبَادَةَ مِثْلَ التَّفَكُّرِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (الْمُضَافُ إِلَيْهِ وَنَوْعُ لَا)

هیچ فقری مانند نادانی و هیچ عبادتی مانند تفکر نیست

۵- لَا تَسُبُّوا النَّاسَ فَتَكْتَسِبُوا الْعَدَاوَةَ بَيْنَهُمْ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (نَوْعُ لَا وَ مُضَادَّ عَدَاوَةِ)

به مردم ناسزا نگوئید، که با این کار در میان آنها دشمن پیدایم کنید

۶- لَا تُمِثُّوا الْقُلُوبَ بِكَثْرَةِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ فَإِنَّ الْقُلْبَ يَمُوتُ كَالزَّرْعِ إِذَا كَثُرَ عَلَيْهِ الْمَاءُ.

مفعول و منصوب مضاف الیه و
مجرور
اسم ان و منصوب
مجرور به حرف جر
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ (نَوْعُ لَا وَ إِعْرَابُ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ)

با خوردن و آشامیدن زیاد دلها را نمیرانید، زیرا همانگونه که زراعت بر اثر آب زیاد از بین میرود، قلبها نیز بر اثر پر خوری میمیرند

۷- حُذُّوا الْحَقَّ مِنْ أَهْلِ الْبَاطِلِ وَلَا تَأْخُذُوا الْبَاطِلَ مِنْ أَهْلِ الْحَقِّ كَوْنُوا نَقَادَ الْكَلَامِ.

مفعول و منصوب مضاف الیه و
مجرور
مفعول و منصوب
عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ (نَوْعُ لَا وَ إِعْرَابُ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ)

سخن حق را از اهل باطل بپذیرید، و سخن باطل را از اهل حق قبول نکنید. نقاد کلام باشید

۱- الْمَفْسَدَةُ: مایه تباهی
۲- لَا تُمِثُّوا: نمیرانید ← (أَمَاتَ: میراند)
۳- حُذُّوا: بگیرد ← (أَخَذَ: گرفت)

۴- کونوا: باشید ← (کان: بود)

الْتَّمِرِينَ الْخَامِسُ: لِلتَّرْجَمَةِ.

جَلَسَ: نشست	جَلَسْنَا:نشستیم	لا تَجْلِسُوا:ننشینید / جمع مذكر مخاطب
أَجَلَسَ: نشاند	أَجَلَسْنَا:نشسته	اجلسن:ننشینید / جمع مونث مخاطب
عَلِمَ: دانست	قَدْ عَلِمْتُ:دانسته‌ای	لَمْ أَعْلَمْ:ندانسته‌ام
عَلَّمَ: یاد داد	قَدْ يُعَلِّمُ:یاد می‌دهد	لَنْ يُعَلَّمَ:یاد نخواهد داد
أَعْلَمُ:یاد می‌دهم	لِيُعَلِّمَ:باید یاد بدهد	
قَطَعَ: بُرید	قُطِعَ:بریده شده	كَانَا يَقْطَعَانِ:داشتند می‌بریدند
انْقَطَعَ: بُریده شد	ما انْقَطَعَ:بریده نشد	سَيَنْقَطِعُ:بریده خواهد شد
غَفَرَ: آمرزید	قَدْ غَفَرَ:آمرزیده است	لا يُغْفَرُ:آمرزیده نشد
الْمَغْفُورُ:آمرزیده شده	الْغَفَّارُ:بسیار آمرزنده	
اسْتَغْفَرَ: آمرزش خواست	قَدْ اسْتَغْفَرْتُ:آمرزش خواسته‌اید	الْأَسْتَغْفَارُ:آمرزش خواستن
لا يَسْتَغْفِرُونَ:آمرزش نمی‌خواهند	أَسْتَغْفِرُ:آمرزش می‌خواهم	

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ، وَ اسْمَ الْمَفْعُولِ، وَ اسْمَ الْمُبَالَغَةِ، وَ اسْمَ الْمَكَانِ، وَ اسْمَ التَّفْضِيلِ فِي هَذِهِ الْعِبَارَاتِ؛ ثُمَّ عَيِّنِ تَرْجَمَةَ الْكَلِمَاتِ الْحَمْرَاءِ.

- ۱- ﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى﴾ [الإِسْرَاءُ: ۱]
پاک است آن [خدایی] که بنده اش را شبانه از مسجد الحرام تا مسجد الاقصى حرکت داد.
- ۲- ﴿... وَ جَادِلْهُمْ بَالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَن ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ...﴾ [النَّحْل: ۱۲۵]
و با آنان با [شیوه‌ای] که نکوتر است بحث کن. قطعاً پروردگار تو به [حال] کسی که از راهش گم شده، داناتر است.
- ۳- ﴿... يَقُولُونَ بِأَفْوَهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ﴾ [آلِ عِمْرَانَ: ۱۶۷]
با دهان‌هایشان (زبان‌هایشان) چیزی را می‌گویند که در دل‌هایشان نیست و خدا به آنچه پنهان می‌کنند داناتر است.
- ۴- ﴿وَ مَا أَتَّبِرُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسَّوْءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي ...﴾ [يُوسُف: ۵۳]
و نفسم را بی‌گناه نمی‌شمارم؛ زیرا نفس، بسیار دستور دهنده به بدی است؛ مگر اینکه پروردگارم رحم کند.
- ۵- ﴿قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ﴾ [الْمُؤْمِنُونَ: ۲ و ۱]
به راستی که مؤمنان رستگار شده‌اند؛ همانان که در نمازشان فروتن‌اند.
- ۶- ﴿... قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾ [الْمَائِدَةِ: ۱۰۹]
گفتند: هیچ دانشی نداریم؛ قطعاً تو بسیار دانای نهایان هستی.
- ۷- ﴿... وَ أَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ [الْبَقَرَةِ: ۱۹۵]
و نیکی کنید؛ زیرا خدا نیکوکاران را دوست می‌دارد.
- ۸- ﴿وَ جَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَّحْفُوظًا ...﴾ [الْأَنْبِيَاء: ۳۲]
و آسمان را سقفی نگه‌داشته شده قرار دادیم.

الْتَّمِرِينَ السَّابِعُ: ضَعُ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

- ۱- قَالَ الْإِمَامُ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «..... أَحْسَنَ الْحَسَنِ الْخُلُقُ الْحَسَنُ»
(أَنَّ ☐ إِنَّ ☒ لَكِنَّ ☐)
- ۲- سَأَلَ الْمُدِيرُ: أَمْ فِي الْمَدْرَسَةِ طَالِبٌ؟ فَأَجَابَ: «..... طَالِبٌ هُنَا»
(لَآنَ ☐ لَا ☒ فَإِنَّ ☐)
- ۳- حَضَرَ السُّيَّاحُ فِي قَاعَةِ الْمَطَارِ؛..... الدَّلِيلَ لَمْ يَحْضُرْ.
(أَنَّ ☐ لَكِنَّ ☒ لَعَلَّ ☐)
- ۴- تَمَنَّى الْمُزَارِعُ: «..... الْمَطَرُ يَنْزِلُ كَثِيرًا!»
(كَأَنَّ ☐ لِآنَ ☐ لَيْتَ ☒)
- ۵- لِمَاذَا يَبْكِي الطِّفْلُ؟..... جَائِعٌ.
(أَنَّهُ ☐ لِأَنَّهُ ☒ لَيْتَ ☐)

التَّامِرِينَ الثَّامِنُ: ضَعْ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

- ۱- ﴿فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ﴾ غافر: ۵۵
☐ حَقَّ ☒ حَقًّا ☐ حَقِّ
- ۲- ﴿وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ كَانَ مَسْئُولاً﴾ الإسراء: ۳۴
☐ الْعَهْدُ ☒ الْعَهْدَ ☐ الْعَهْدِ
- ۳- ﴿إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ مِنَ الْمُحْسِنِينَ﴾ الأعراف: ۵۶
☐ قَرِيبٌ ☒ قَرِيباً ☐ قَرِيبٍ
- ۴- ﴿وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ رَحِيمٌ﴾ البقرة: ۱۹۹
☐ غَفُورٌ ☒ غَفُوراً ☐ غَفُورٍ
- ۵- إِنَّكُمْ حَتَّى عَنِ الْبِقَاعِ وَالبُهَائِمِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
☐ مَسْئُولٌ ☒ مَسْئُولُونَ ☐ مَسْئُولِينَ
- ۶- إِنَّ أَحْسَنَ الْحَسَنِ الْحَسَنُ. الْإِمَامُ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
☐ الْخُلُقِ ☒ الْخُلُقُ ☐ الْخُلُقِ
- ۷- اِعْلَمُوا أَنَّ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ. الْإِمَامُ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ
☐ حَوَائِجُ ☒ حَوَائِجَ ☐ حَوَائِجٍ



الدَّرْسُ الثَّانِي



وَاللّٰهُ، لَوْ أُعْطِيَ الْأَقَالِمَ السَّبْعَةَ بِمَا تَحْتَ
أَفْلَاكِهَا عَلَى أَنْ أَغْصِيَ اللّٰهُ فِي نَمْلَةٍ أَسْلُبُهَا
جُلْبَ شَعِيرَةٍ، مَا فَعَلْتُ.

الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

به خدا، اگر سرزمین‌های هفتگانه با هرچه زیر آسمان‌هایشان هست به من
داده می‌شد تا در مورد مورچه‌ای از خدا نافرمانی کنم و پوستِ جویی را از
آن به زور بگیرم، انجام نمی‌دادم.

حَوْلَ النَّصِّ

أ. ضَعُ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ١- بَعْدَ اخْتِرَاعِ الدِّينَامِيْتِ، إِزْدَادَتِ **الحروب** وَ كَثُرَتْ وَسَائِلُ الْقَتْلِ وَ التَّخْرِيبِ بِهَذِهِ الْمَادَّةِ.
- ٢- أَقْبَلَ عَلَى شِرَاءِ الدِّينَامِيْتِ رُؤَسَاءُ شَرِكَاتِ الْبِنَاءِ وَ **المناجم** وَ الْقَوَاتِ الْمُسَلَّحَةُ.
- ٣- تُمْنَحُ جَائِزَةُ نُوْبِلٍ فِي كُلِّ **سنة** إِلَى مَنْ يُفِيدُ الْبَشَرِيَّةَ فِي مَجَالَاتٍ مُحَدَّدَةٍ
- ٤- كَانَ **والد** نُوْبِلٍ قَدْ أَقَامَ مَصْنَعاً لِصِنَاعَةِ مَادَّةِ «النِّيْتروغليسرين».
- ٥- قَامَ الْفَرْدُ بِإِنْشَاءِ عَشْرَاتِ الْمَصَانِعِ وَ الْمَعَامِلِ فِي **عشرين** دَوْلَةً.
- ٦- بَنَى نُوْبِلٌ مُخْتَبِراً وَلَكِنَّهُ انْفَجَرَ وَ انْهَدَمَ، وَ تَسَبَّبَ بِقَتْلِ **اخيه الاصغر**

ب. عَيِّنِ الصَّحِيحَ وَالْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

- ١- لَمْ يَكُنْ لِاخْتِرَاعِ الدِّينَامِيْتِ تَأْثِيرٌ فِي تَسْهِيلِ الْأَعْمَالِ الصَّعْبَةِ كَحَفْرِ الْأَنْفَاقِ وَ شَقِّ الْقَنَوَاتِ. ✗
- ٢- خَافَ نُوْبِلٌ أَنْ يَذْكُرَهُ النَّاسُ بِالسَّوْءِ بَعْدَ مَوْتِهِ؛ لِذَلِكَ فَقَدْ بَنَى مُؤَسَّسَةً «جَائِزَةِ نُوْبِلِ». ✓
- ٣- الَّذِينَ حَصَلُوا عَلَى جَوَائِزِ نُوْبِلٍ خِلَالِ السَّنَوَاتِ الْمَاضِيَةِ كَانُوا كُلُّهُمْ أَهْلًا لِذَلِكَ. ✓
- ٤- لِكُلِّ اخْتِرَاعٍ عِلْمِيٍّ وَ ابْتِكَارٍ فِي التَّقْنِيَّةِ وَجْهٌ نَافِعٌ، وَ وَجْهٌ مُضِرٌّ. ✓
- ٥- إِنَّ الْمُخْتَرَعَاتِ الْحَدِيثَةَ سَاعَدَتِ الْبَشَرَ لِتَسْهِيلِ أُمُورِ الْحَيَاةِ. ✗
- ٦- كَانَ غَرَضُ نُوْبِلٍ مِنْ اخْتِرَاعِ الدِّينَامِيْتِ إِشَاعَةُ الْحُرُوبِ. ✗

در زبان عربی بسیاری از اوقات قید حالت در انتهای جمله می آید؛ مانند:



وَقَفَ الْمُهَنْدِسُ الشَّابُّ فِي الْمَصْنَعِ مُبْتَسِمًا.



اللَّاعِبُونَ الْإِيرَانِيُّونَ رَجَعُوا مِنَ الْمُسَابَقَةِ مُبْتَسِمِينَ.



هَاتَانِ الْبَنَاتَانِ قَامَتَا بِجَوْلَةٍ عِلْمِيَّةٍ فِي
الْإِنْتَرْنِتِ مُبْتَسِمَتَيْنِ.



اخْتَبِرْ نَفْسَكَ. عَيِّنِ «الْحَالَ» فِي الْجُمْلِ التَّالِيَةِ.

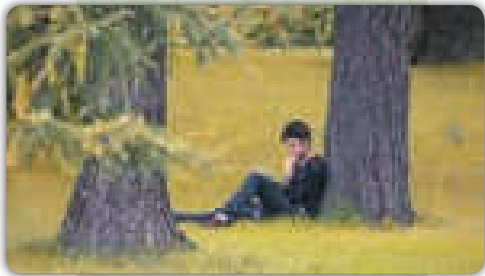
۱- وَصَلَ الْمُسَافِرَانِ إِلَى الْمَطَارِ مُتَأَخِّرِينَ وَرَكِبَا الطَّائِرَةَ.

۲- تَجْتَهَدُ الطَّالِبَةُ فِي آدَاءِ وَاجِبَاتِهَا رَاضِيَةً وَتُسَاعِدُ أُمَّهَا.

۳- يُشَجِّعُ الْمُتَفَرِّجُونَ فَرِيقَهُمُ الْفَائِزَ فَرِحِينَ.

۴- الطَّالِبَتَانِ تَقْرَأَانِ دُرُوسَهُمَا مُجَدَّتَيْنِ.

۱- جَوْلَةٌ عِلْمِيَّةٌ: گردش علمی

الف. رَأَيْتُ الْفَلَّاحَ وَ هُوَ يَجْمَعُ الْمَحْصُولَ.	ب. أَشَاهِدُ قَاسِمًا وَ هُوَ جَالِسٌ بَيْنَ الشَّجَرَتَيْنِ.
کشاورز را دیدم، در حالی که محصول را جمع می کرد.	قاسم را می بینم، درحالی که میان دو درخت نشسته است.
	

■ در جمله الف قید حالت به صورت ماضی استمراری ترجمه می شود.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ. تَرْجِمِ الْآيَاتِ الْكَرِيمَةَ، ثُمَّ عَيْنِ «الْحَال».

۱- ﴿... وَ خُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا﴾ النِّسَاء: ۲۸

انسان ضعیف خلق شد

۲- ﴿وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ...﴾ آلِ عِمْرَان: ۱۳۹

سست نشوید و ناراحت نباشید در حالی که شما برتر هستید

۳- ﴿كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ...﴾ الْبَقَرَة: ۲۱۳

مردم امتی یکپارچه بودند پس خداوند پیامبرانی را بشارت دهنده مبعوث کرد

۴- ﴿يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ * ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً﴾ الْفَجْر: ۲۷ و ۲۸

ای نفس مطمئن بسوی پروردگار خود بازگرد درحالی که خشنود و مورد رضایت هستی

۵- ﴿إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ

وَهُمْ رَاكِعُونَ﴾ الْمَائِدَة: ۵۵

،سرپرست و ولی شما، تنها خداست و پیامبر او و آنها که ایمان آورد هاند؛ همانها که نماز را برپا میدارند و در حال رکوع، زکات میدهند.

۱- لَا تَهِنُوا: سست نشوید (وَهَنَ -) ۲- يُؤْتُونَ: می دهند (آتَى، يُؤْتِي)

التمرين الأول: ابحث في معجم الدرس عن كلمة مناسبة للتوضيحات التالية.

- ١- أسلوب أو فن في إنجاز عمل، أو طريق يختص بمهنة، أو علم الصناعة الحديثة. **التقنية**
- ٢- ممر تحت الأرض أو في الجبل، طوله أكثر من عرضه، له مدخل ومخرج. **النفق**
- ٣- منطقة مرتفعة فوق سطح الأرض، أصغر من الجبل. **التل**
- ٤- مكان الذهب والفضة والنحاس ونحوها في الأرض. **المنجم**
- ٥- الذي يسعى في إنجاز عمله، ولا يشعر بالتعب. **الدؤوب**
- ٦- وزن يُعادل ألف كيلوغرام. **الطن**

التمرين الثاني: اقرأ النص التالي؛ ثم عيّن ترجمة الكلمات الحمراء، و عيّن المطلوب منك.

الخطبة الممتنان والرابعة والعشرون من نهج البلاغة

... و الله، **لو أعطيت** الأقاليم السبعة بما تحت أفلاكها على أن أعصي الله في نملة **أسلبها** **جلب** **شعيرة**، ما فعلت. وإن دنياكم عندي **لأهون** من ورقة في فم **جرادة** **تقصمها**. ما لعلّي **ولينعم** يفتنى ولذّة لا تبقى؟! نعوذ بالله من **سبات العقل** و **قبح الزلل** وبه **نستعين**.^{١٠}

خطبه دويست و بيست و چهارم نهج البلاغه

به خدا، اگر سرزمین های هفتگانه با هرچه زیر آسمان هایشان هست به من داده می شد تا در مورد مورچه ای از خدا نافرمانی کنم و پوست جویی را از آن به زور بگیرم، انجام نمی دادم؛ و بی گمان دنیايتان نزد من از برگی در دهان ملخی که آن را می جود، پست تر است. علی را چه کار با نعمتی که نابود می شود و لذتی که نمی ماند؟! از به خواب رفتن خرد و زشتی لغزش به خدا پناه می بریم و از او یاری می جوئیم.

- ١- إنجاز: انجام
- ٢- سَلَبَ -: أَخَذَ مِنْهُ قَهْرًا
- ٣- الْجَبَلُ: قِشْرُ النَّبَاتِ وَ حَشَبُهُ
- ٤- الشَّعِيرَةُ: حَبَّةُ نَبَاتٍ
- ٥- الْأَهْوَنُ: الْأَحْقَرُ
- ٦- الْجَرَادُ: حَشْرَةٌ مُضِرَّةٌ تَأْكُلُ الْمَحَاصِيلَ الزَّرَاعِيَّةَ وَ النَّبَاتَاتِ
- ٧- قَصَمَ -: كَسَرَ بِأَطْرَافِ أَسْنَانِهِ
- ٨- النَّعِيمُ: أَلْمَالُ، أَلْجَنَّةُ
- ٩- أَلْسَبَاتُ: النَّوْمُ الْخَفِيفُ
- ١٠- اسْتَعَانَ: طَلَبَ الْمُسَاعَدَةَ

۱- إِرَابَ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ.

نَمْلَةٍ مَجْرُورٌ بِهِ حَرْفُ جُرْجُلٍ: مفعول ومنصوب

الْعَقْلُ: مضاف إليه جَرَادَةٌ: مضاف إليه و مجرور

۲- نَوْعَ فِعْلٍ «فَعَلْتُ» وَ صِيغَتُهُ: ماضى منفى - مفرد مذكر غائب

۳- نَوْعَ فِعْلٍ «تَقَضَّمُ» وَ صِيغَتُهُ: فعل مضارع - مفرد مونث غائب

۴- جَمْعَيْنِ لِلتَّكْسِيرِ فِي النَّصِّ: الاقاليم - افلاك

۵- اَلْفِعْلُ الْمَجْهُولُ فِي النَّصِّ: أُعْطِيَ

۶- عَدَدَ الْأَفْعَالِ فِي النَّصِّ: تسعه

التَّيْمِينُ الثَّالِثُ: صَغُ فِي الدَّائِرَةِ الْعَدَدِ الْمُنَاسِبِ. «كَلِمَةٌ وَاحِدَةٌ زَائِدَةٌ»

۱- الْقَنَاءُ ۲- تُرَابٌ مُخْتَلِطٌ بِالْمَاءِ، وَ قَدْ يُسَمَّى بِذَلِكَ وَ إِنْ زَالَتْ^۱ عَنْهُ الرُّطُوبَةُ.

۲- الْفِيزِيَاءُ ۵- شَرِيطٌ يَسْتَعْمِلُهُ رُكَّابُ الطَّائِرَاتِ وَ السَّيَّارَاتِ لِلنَّجَاةِ مِنَ الْخَطَرِ.

۳- الطِّينَ ۲- عِلْمٌ يَبْحَثُ عَنْ خَصَائِصِ الْمَوَادِّ وَ الظَّوَاهِرِ الطَّبِيعِيَّةِ وَ الطَّاقَةِ.

۴- التَّلَالُ ۶- حَشْرَةٌ تَأْكُلُ الْمَحَاصِلَ الزَّرَاعِيَّةَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَقْفِزَ مِثْرًا وَاحِدًا.

۵- حِزَامُ الْأَمَانِ ۱- نَهْرٌ وَاسِعٌ أَوْ ضَيْقٌ^۲ لِحَرَكَةِ الْمِيَاهِ مِنْ مَكَانٍ إِلَى آخَرٍ.

۶- الْجَرَادَةُ

۱- زَالٌ: سَپَرِى وَ نَابُود شَد ۲- الضَّيِّقُ: تَنگ

الْتَّمَرِینُ الرَّابِعُ:

لِلتَّرْجَمَةِ. (هَلْ تَعْلَمُ أَنَّ ... ؟)

- ۱- ... تَلَفُظَ «گ» وَ «چ» وَ «ژ» مَوْجُودٌ فِي اللِّهْجَاتِ الْعَرَبِيَّةِ الدَّارِجَةِ^۱ كَثِيرًا؟
تلفظ حروف گ چ ژ در لهجه های عامیانه عربی به وفور وجود دارد
- ۲- ... الْمُغُولُ اسْتَطَاعُوا أَنْ يَهْجُمُوا عَلَى الصِّينِ عَلَى رَغْمِ بِنَاءِ سُوْرٍ^۲ عَظِيمٍ حَوْلَهَا؟
مغولها علی رغم دیوار بزرگی که دور چین بود موفق شدند به آن کشور حمله کنند
- ۳- ... الْحَوْتَ يُصَادُ لِاسْتِخْرَاجِ الزَّيْتِ مِنْ كَبِدِهِ لِصِنَاعَةِ مَوَادِّ التَّجْمِيلِ^۳؟
نهنگ برای استخراج ماده ای از کبدش برای ساخت مواد آرایشی صید میشود
- ۴- ... الْخُفَّاشُ هُوَ الْحَيَوَانُ اللَّبُونُ الْوَحِيدُ الَّذِي يَقْدِرُ عَلَى الطَّيْرَانِ^۴؟
خفاش حیوان پستاندار تنهایی است که قادر به پرواز کردن است



۳- مَوَادُّ التَّجْمِيلِ: مواد آرایشی

۲- السُّور: دیوار

۱- الدَّارِجَة: عامیانه

۴- الطَّيْرَان: پرواز، پرواز کردن

۵- ... عَدَدَ التَّمَلِّ فِي الْعَالَمِ يَفُوقُ عَدَدَ الْبَشَرِ بِمِليُونِ مَرَّةٍ تَقْرِيباً؟

تعداد مورچه ها در دنیا تقریباً بیش از یک میلیون برابر تعداد آدمهاست

۶- ... طيسفون قُرْبَ بَغْدَادِ كَانَتْ عَاصِمَةَ السَّاسَانِيِّينَ؟

طیسفون در نزدیکی بغداد پایتخت ساسانیان بود

۷- ... حَجَمَ دُبُّ الْبَانْدَا^۲ عِنْدَ الْوِلَادَةِ أَصْغَرَ مِنْ الْفَأْرِ؟

اندازه می خرس پاندا در زمان تولد از موش کوچکتر است

۸- ... الزَّرَّافَةُ بِكَمَاءٍ لَيْسَتْ لَهَا أَحْبَالٌ صَوْتِيَّةٌ^۳؟

زرافه لالی است که تار صوتی ندارد

۹- ... وَرَقَّةَ الزَّيْتُونِ رَمْزٌ^۴ السَّلَامِ؟

برگ زیتون علامت صلح است



۲- دُبُّ الْبَانْدَا: خرس پاندا

۱- الْعَاصِمَةُ: پایتخت «جمع: الْعَوَاصِمُ»

۴- الرَّمْزُ: نماد، سمبل «جمع: الرُّمُوزُ»

۳- الْأَحْبَالُ الصَّوْتِيَّةُ: تارهای صوتی «الأحبال: جمع/ الحبل: مفرد»

■ به بیان ویژگی‌های دستوری کلمه بیرون از جمله، در زبان عربی «التَّحْلِيلُ الصَّرْفِيُّ» می‌گویند.

■ به ذکر نقش دستوری کلمه یعنی جایگاه آن در جمله و علامت انتهای کلمه در زبان عربی «إعراب» می‌گویند.

الْتَّمَرِينُ الْخَامِسُ: عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ وَ الْإِعْرَابِ لِمَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطٍّ.

{الْعَمَالُ الْمُجْتَهِدُونَ يَشْتَغِلُونَ فِي الْمَصْنَعِ} {نَجَحَتِ الطَّالِبَاتُ فِي الْإِمْتِحَانِ}

۱-	الْعَمَالُ	✓ أ. إِسْمٌ، جَمْعُ تَكْسِيرٍ، إِسْمٌ فَاعِلٍ، مُعَرَّفٌ بِأَلٍ، مُعَرَّبٌ ب. إِسْمٌ مُبَالَغَةٍ، جَمْعُ مُكَسَّرٍ وَ مُفْرَدُهُ «الْعَامِلُ»	مُبْتَدَأٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ
۲-	الْمُجْتَهِدُونَ	✓ أ. إِسْمٌ فَاعِلٍ، جَمْعُ مُذَكَّرٍ سَالِمٍ، مُعَرَّفٌ بِأَلٍ ب. إِسْمٌ مَفْعُولٍ، مُنْتَنًى، مُذَكَّرٌ، نَكْرَةٌ، مَبْنِيٌّ	صِفَةٌ وَ مَرْفُوعَةٌ بِالتَّبَعِيَّةِ لِمَوْصُوفِهَا مُضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ بِ «و» فِي «وَن»
۳-	يَشْتَغِلُونَ	✓ أ. فِعْلٌ، جَمْعُ مُذَكَّرٍ غَائِبٍ، ثَلَاثِيٌّ مَزِيدٌ مِنْ بَابِ إِفْتِعَالٍ، مَعْلُومٌ، لَازِمٌ ب. فِعْلٌ مُضَارِعٌ، جَمْعُ مُذَكَّرٍ مُخَاطَبٍ، مَجْهُولٌ، ثَلَاثِيٌّ مُجَرَّدٌ، مُتَعَدٍّ فَاعِلٌ	خَبَرٌ ^۱
۴-	الْمَصْنَعِ	✓ أ. إِسْمٌ مَفْعُولٍ، مُفْرَدٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلٍ ب. إِسْمٌ مَكَانٍ، مُفْرَدٌ، مُذَكَّرٌ، مَعْرِفَةٌ	مُضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ مَجْرُورٌ بِحَرْفِ جَرٍّ (فِي الْمَصْنَعِ: جَارٌ وَ مَجْرُورٌ)
۵-	نَجَحَتِ	✓ أ. فِعْلٌ مَاضٍ ^۲ ، مُفْرَدٌ مُذَكَّرٌ مُخَاطَبٌ، ثَلَاثِيٌّ مَزِيدٌ مِنْ بَابِ إِفْعَالٍ، مَجْهُولٌ ب. فِعْلٌ مَاضٍ، مُفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ غَائِبٌ، ثَلَاثِيٌّ مُجَرَّدٌ، مَعْلُومٌ، لَازِمٌ	
۶-	الطَّالِبَاتُ	✓ أ. مَصْدَرٌ، جَمْعُ مُذَكَّرٍ سَالِمٍ، مُعَرَّفٌ بِأَلٍ ب. إِسْمٌ فَاعِلٍ، جَمْعُ مُؤَنَّثٍ سَالِمٍ، مَعْرِفَةٌ	مُبْتَدَأٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ فَاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ بِالضَّمَّةِ
۷-	الْإِمْتِحَانِ	✓ أ. مَصْدَرٌ مِنْ بَابِ إِفْتِعَالٍ، مُفْرَدٌ، مُذَكَّرٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلٍ ب. إِسْمٌ تَفْضِيلٍ، مُفْرَدٌ، مُذَكَّرٌ، مَعْرِفَةٌ بِالْعِلْمِيَّةِ ^۳	مَجْرُورٌ بِحَرْفِ جَرٍّ (فِي الْإِمْتِحَانِ: جَارٌ وَ مَجْرُورٌ) صِفَةٌ وَ مَجْرُورَةٌ بِالتَّبَعِيَّةِ لِمَوْصُوفِهَا

۱- ذکر اعراب خبر، وقتی به صورت فعل است، از اهداف کتاب نیست.

۲- فِعْلٌ مَاضٍ: فعل ماضی

۳- مَعْرِفَةٌ بِالْعِلْمِيَّةِ: معرفه به علم بودن

الْتَّمَرِينُ السَّادِسُ:

لِلتَّرْجَمَةِ.

۱- کَتَبَ: نوشت

قَدْ كُتِبَ التَّمَرِينُ:	لَمْ لَا تَكْتُبِينَ دَرْسَكُمْ؟
تمرین نوشته شد	چرا درست را ننوشتی
لَمْ تَكْتُبِي شَيْئًا:	
چیزی ننوشتی - مفرد مونث مخاطب	

۲- تَكَاتَبَ: نامه نگاری کرد

الْصَّدِيقَانِ تَكَاتَبَا:	أَيُّهَا الصَّدِيقَانِ، تَكَاتَبَا:
آن دو دوست نامه نگاری کردند	ای دوستان نامه نگاری کنید
تَكَاتَبَ الزَّمِيلَانِ:	
آن دو همکار نامه نگاری کردند	

۳- مَنَعَ: بازداشت، منع کرد

مُنِعْتُ عَنِ الْمَوَادِّ السُّكَّرِيَّةِ:	لَا تَمْنَعُنَا عَنِ الْخُرُوجِ:
از مواد شیرین منع شدم	ما را از خروج منع نکن
شَاهِدُنَا مَانِعًا بِالطَّرِيقِ:	
ما را در راه یک مانع دیدیم	

۴- اِمْتَنَعَ: خودداری کرد

كَانَ الْحَارِسُ قَدْ اِمْتَنَعَ عَنِ النَّوْمِ:	لَا تَمْتَنِعُوا عَنِ الْمُطَالَعَةِ:
نگهبان از خواب خودداری کرده بود	از مطالعه خودداری نکنید
لَنْ نَمْتَنَعَ عَنِ الْخُرُوجِ:	
از خروج خودداری نخواهیم کرد	

۵- عَمِلَ: کار کرد، عمل کرد

لِمَ مَا عَمِلْتُمْ بِوَأَجِبَاتِكُمْ؟	أَتَعْمَلُونَ فِي الْمَصْنَعِ؟
چرا به وظایفتان عمل نکردید	آیا در کارخانه کار میکنید؟
الْعَمَالُ مَشْغُولُونَ بِالْعَمَلِ:	
کارگران مشغول به کار هستند	

۶- عَامَلَ: رفتار کرد

إِلَهِي، عَامِلْنَا بِفَضْلِكَ:	إِلَهِي، لَا تُعَامِلْنَا بِعَدْلِكَ:
خدایا با فضل خود با ما رفتار کن	خدایا با عدل خود با ما رفتار نکن
كَانُوا يُعَامِلُونَنَا جَيِّدًا:	
با ما به خوبی رفتار کردند	

۷- ذَكَرَ: یاد کرد

قَدْ ذَكَرَ الْمُؤْمِنُ رَبَّهُ:	ذُكِرَتْ بِالْخَيْرِ:
مومن پروردگارش را یاد کرده است	به نیکی از تو یاد شد
قَدْ يَذْكُرُ الْأُسْتَاذُ تَلَامِيذَهُ الْقُدَمَاةَ:	
استاد دانش آموزان قدیمی خود را یاد میکند	

۸- تَذَكَّرَ: به یاد آورد

جَدِّي وَ جَدَّتِي تَذَكَّرَانِي:	سَيَتَذَكَّرُنَا الْمُدَرِّسُ:
پدربزرگ و مادربزرگم مرا به یاد آوردند	مدرس ما را به یاد خواهد آورد
لَا أَتَذَكَّرُكَ يَا زَمِيلِي:	
تو را به یاد نیاوردم ای همکارم	

الْتَّمَرِينُ السَّابِعُ: عَيْنِ «الْحَالِ» فِي الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ.

۱- أَقْوَى النَّاسِ مَنْ انْتَصَرَ عَلَى غَضَبِهِ سَهْلًا.

قویترین مردم کسی است که بر خشم خود به آسانی پیروز میشود

۲- مَنْ عَاشَ بِوَجْهَيْنِ، مَاتَ خَاسِرًا لَا وَجْهَ لَهُ.

کسی که ریاکارانه زندگی کند، بازیان می میرد در حالی که صورتی ندارد

۳- عِنْدَ وَقُوعِ الْمَصَائِبِ تَذْهَبُ الْعَدَاوَةُ سَرِيعَةً.

در زمان سختی، دشمنی ها سریعتر از بین میروند

۴- مَنْ أَذْنَبَ^۲ وَ هُوَ يَضْحَكُ، دَخَلَ النَّارَ وَ هُوَ يَبْكِي.

کسی که گناه میکند در حالی که خوشحال و خندان است، گریان وارد آتش خواهد شد

۵- يَبْقَى الْمُحْسِنُ حَيًّا وَ إِنْ نُقِلَ إِلَى مَنَازِلِ الْأَمْوَاتِ.

نیکوکار همواره زنده خواهد ماند حتی اگر وارد خانه ی اموات شود

۶- إِذَا طَلَبْتَ أَنْ تَنْجَحَ فِي عَمَلِكَ فَقُمْ بِهِ وَحِيدًا وَ لَا تَتَوَكَّلْ عَلَى النَّاسِ.

وقتی میخواهی در کار خود پیروز شوی به تنهایی انجامش بده و به مردم توکل مکن

۱- انْتَصَرَ: پیروز شد ۲- أَذْنَبَ: گناه کرد



الدَّرْسُ الثَّالِثُ



﴿فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا
غَلِظَ الْقَلْبُ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ...﴾

آل عمران: ۱۵۹

پس به [برکت] رحمتی از سوی خدا با آنان نرمخو شدی، و اگر تندخو و
سنگدل بودی، بی‌گمان از اطرافت پراکنده می‌شدند.

أ. أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ مُسْتَعِينًا بِالنَّصِّ.

- ١- مَا قَالَتِ الشَّيْمَاءُ لِلْمُسْلِمِينَ حِينَ وَقَعَتْ فِي الْأَسْرِ؟
قَالَتْ لَهُمْ إِنِّي لَأُخْتُ النَّبِيِّ ﷺ
- ٢- كَمْ دِينَارًا أَمَرَ أَنْوَشِرَوَانُ أَنْ يُعْطَى الْفَلَّاحُ؟
أَمَرَ أَنْ يُعْطَى الْفَلَّاحُ أَلْفَ دِينَارٍ
- ٣- مِنْ أَيِّ شَيْءٍ انْزَعَجَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ؟
ذَلِكَ الرَّجُلُ لَمْ يَقْبَلْ بِنْتَهُ وَلَمْ يُجْلِسْهَا عِنْدَهُ فَانْزَعَجَ الرَّسُولُ ﷺ
- ٤- مَاذَا كَانَ يَغْرِسُ الْفَلَّاحُ الْعَجُوزُ؟
هُوَ كَانَ يَغْرِسُ فُسَيْلَةَ جُوزٍ
- ٥- مَنْ قَبَّلَ الْوَالِدُ فِي الْبِدَايَةِ؟
قَبَّلَ الْوَالِدُ ابْنَهُ فِي الْبِدَايَةِ
- ٦- مَنْ هِيَ الشَّيْمَاءُ؟
الشَّيْمَاءُ بِنْتُ الْحَلِيمَةِ وَأُخْتُ النَّبِيِّ ﷺ مِنَ الرِّضَاعَةِ

ب. عَيِّنِ الصَّحِيحَ وَ الْخَطَأَ حَسَبَ الْحَقِيقَةِ.

- ١- دَعَتِ الشَّيْمَاءُ قَبِيلَتَهَا إِلَى الْإِسْلَامِ بَعْدَ أَنْ أَعْتَقَهَا النَّبِيُّ ﷺ. ✓
- ٢- لَوْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ فَظًّا لَأَنْفَضَ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِ. ✓
- ٣- إِلَهْتِمَامُ بَغْرِسِ الْأَشْجَارِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ فَرْدٍ مِنَّا. ✗
- ٤- كَانَ أَنْوَشِرَوَانُ أَحَدَ مُلُوكِ إِيْرَانِ قَبْلَ مِئَةِ سَنَةٍ. ✗
- ٥- تُثْمِرُ شَجَرَةُ الْجُوزِ بَعْدَ سَنَتَيْنِ عَادَةً. ✗
- ٦- كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُحِبُّ الْأَطْفَالَ. ✓

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ. تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ؛ ثُمَّ عَيِّنِ الْمُسْتَثْنَى وَالْمُسْتَثْنَى مِنْهُ.

۱- ﴿... كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ...﴾ ^{مستثنی منه} ^{مستثنی} الْقَصَص: ۸۸

همه چیز از بین می‌رود بغیر از ذات او

۲- ﴿فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ* إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ﴾ ^{مستثنی منه} ^{مستثنی} ص: ۷۳ و ۷۴

همه ی ملائک سجده کردند بغیر از ابلیس که تکبر کرد و از کافران بود

۳- كُلُّ عَيْنٍ بِأَكْثَرِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِلَّا ثَلَاثَ أَعْيُنَ: عَيْنُ سَهْرَتٍ^۱ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَعَيْنُ^۲ غَضَّتٍ^۳ عَنْ مَحَارِمِ اللَّهِ، وَعَيْنُ^۴ فَاصَّتٍ^۵ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

همه چشم‌ها در روز قیامت گریان هستند غیر از سه چشم: چشمی که در راه خدا بیدار مانده است، چشمی که از محرمات خدا بسته مانده است و چشمی که از بیم خداوند لبریز شده است

۴- كُلُّ وِعَاءٍ^۶ يَضِيقُ^۷ بِمَا جُعِلَ فِيهِ إِلَّا وِعَاءُ الْعِلْمِ؛ فَإِنَّهُ يَتَّسِعُ^۸. الْإِمَامُ عَلِيُّ ع

گنجایش هر ظرف با آنچه در آن قرار داده می‌شود تنگ می‌شود مگر ظرف علم که فراخ می‌شود



۵- كُلُّ شَيْءٍ يَرْخُصُ^۹ إِذَا كَثَرَ إِلَّا الْأَدَبَ؛ فَإِنَّهُ إِذَا كَثَرَ غَلَا^{۱۰}. مَثَلُ عَرَبِيٍّ

همه چیز وقتی زیاد شود ارزان می‌شود به غیر از ادب، که آن وقتی زیاد شود گران می‌شود

۶- لَا تَعْلَمُ زَمِيلَاتِي اللُّغَةَ الْفَرَنْسِيَّةَ إِلَّا عَطِيَّةً.

هیچ کدام از همکارانم زبان فرانسوی را بلد نیستند مگر عطیه

۷- حَلَّ الطُّلَّابُ مَسَائِلَ الرِّيَاضِيَّاتِ إِلَّا مَسْأَلَةً.

دانش آموزان همه مسائل را حل کردند مگر یک سوال را

۱- سَهْرَة: بیدار ماند ۲- غَضَّ عَيْنُهُ: چشم بر هم نهاد ۳- فَاضَ: لبریز شد ۴- الْخَشْيَة: پروا
۵- الْوِعَاء: ظرف ۶- ضَاقَ: تنگ شد ۷- اتَّسَعَ: فراخ شد ۸- رَخَّصَ: ارزان شد ۹- غَلَا: گران شد

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ. تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ، ثُمَّ مَيِّزْ أُسْلُوبَ الْحَصْرِ مِنْ أُسْلُوبِ الْإِسْتِثْنَاءِ.

۱- ﴿وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ...﴾ ^{الأنعام} **مستثنی** منه حذف شده بنابراین، اسلوب حصر است

زندگی دنیا چیزی جز بازیچه ای نیست

۲- ﴿... لَا يَبْتَاسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ﴾ ^{یوسف: ۸۷} **مستثنی** منه حذف شده بنابراین، اسلوب حصر است

جز گروه کافران کسی از رحمت خدا نومید نمی شود. (فرلادوند)

۳- ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ...﴾ ^{العصر: ۲ و ۳} **اسلوب استثنا**

همانا انسان در خسران است مگر کسانی که ایمان آوردند و کارهای نیک انجام دادند

۴- حَضَرَ جَمِيعُ الطُّلَابِ فِي صَالَةِ الْإِمْتِحَانَاتِ إِلَّا جَوَادًا. **اسلوب استثنا**

همه دانش آموزان در سالن امتحان حاضر شدند مگر جواد

۵- شَارَكْتُ فِي جَمِيعِ الْمُبَارَاةِ إِلَّا كُرَّةَ الْمِنْضَدَةِ. **اسلوب استثنا**

در همه ی مسابقات شرکت کردم به جز تنیس روی میز

۶- قَرَأْتُ الْكِتَابَ التَّارِيخِيَّ إِلَّا مَصَادِرَهُ. **اسلوب استثنا**

همه کتاب تاریخ را خواندم بغیر از منابعش

۷- اشْتَرَيْتُ أَنْوَاعَ الْفَاكِهَةِ إِلَّا أَنْانَاسَ. **اسلوب استثنا**

همه جور میوه خریدم بغیر از آناناس



الْتَّمَرِينُ الْأَوَّلُ: اِبْحَثْ عَنْ كَلِمَةٍ مُنَاسِبَةٍ لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ فِي مُعْجَمِ الدَّرْسِ.

- ۱- صَبِيٌّ قَبْلَ سِنِّ الْبُلُوغِ. **الأمرد**
- ۲- جَعَلَهُ حُرًّا وَ أَخْرَجَهُ مِنَ الْعُبُودِيَّةِ. **اعتق**
- ۳- الرَّجُلُ أَوْ الْمَرْأَةُ الْكَبِيرَةُ فِي السَّنِّ. **العجوز**
- ۴- قِطْعَةٌ مِنْ قُمَاشٍ يُلبَسُ فَوْقَ الْمَلَابِسِ، كَالْعَبَاءَةِ. **الردا**
- ۵- ثَمَرَةٌ قَشَرُهَا **صَلْبٌ**^۱ وَ غَيْرُ صَالِحٍ لِلْأَكْلِ، يُكْسَرُ لِتَنَاوُلِهَا. **الجوز**

الْتَّمَرِينُ الثَّانِي: اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ^۲؛ ثُمَّ عَيِّنْ تَرْجَمَةَ الْكَلِمَاتِ الْحُمْرَاءِ.

دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي مَسْجِدٍ. كَانَ فِي الْمَسْجِدِ جَمَاعَتَانِ.

جَمَاعَةٌ **يَتَفَقَّهُونَ**^۳، وَ جَمَاعَةٌ يَدْعُونَ اللَّهَ **وَيَسْأَلُونَهُ**.

پیامبر خدا ﷺ وارد مسجدی شد. دو گروه در مسجد بودند.

گروهی دانش فرا می گرفتند و گروهی به درگاه خدا دعا می کردند و از او درخواست می کردند.

فَقَالَ: **كَيْلَا** الْجَمَاعَتَيْنِ إِلَى خَيْرٍ. أَمَّا هَؤُلَاءِ فَيَدْعُونَ اللَّهَ؛

پس [ایشان] فرمودند: هر دو گروه در راه خوبی هستند. اما اینها به درگاه خدا دعا می کنند؛

وَأَمَّا هَؤُلَاءِ فَيَتَعَلَّمُونَ **وَيُفَقِّهُونَ** الْجَاهِلِ. هَؤُلَاءِ أَفْضَلُ. بِالتَّعْلِيمِ **أُرْسِلْتُ**.

و اما اینان دانش فرا می گیرند و نادان را دانا می کنند. اینان برترند

[من] برای یاد دادن برانگیخته شده ام.

ثُمَّ قَعَدَ^۵ مَعَهُمْ.

سپس با آنها نشست.

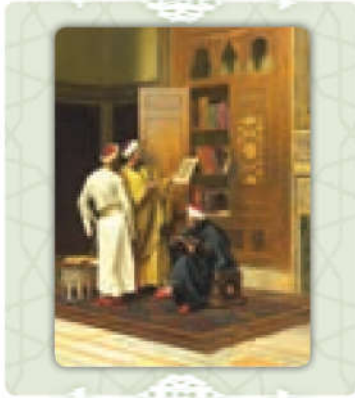
۲- بَحَارُ الْأَنْوَارِ، ج ۱، ص ۲۰۶ / مُنْيَةُ الْمُرِيدِ، ص ۱۰۶ (بِتَصَرُّفٍ)

۵- قَعَدَ: نشست

۴- فَقَّهَ: دانا کرد، دانش آموخت

۱- الصُّلْبُ: سخت و سفت

۳- تَفَقَّهَ: دانا شد، دانش فرا گرفت



وَ الْآنَ أَجِبْ عَمَّا يَلِي حَسَبَ النَّصِّ.

۱- لِماذا جاءتْ كَلِمَةُ «مَسْجِدٍ» فِي الْمَرَّةِ الْأُولَى بِدُونِ أَل وَ فِي الْمَرَّةِ الثَّانِيَةِ مَعَ أَل؟

بار اول بدون ال آمده زیرا ناشناخته است، ولی بار دوم ما میدانیم در مورد کدام مسجد صحبت میشود پس معرفه است و ال میگیرد

۲- مَا هُوَ نَوْعُ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ؟

التَّعْلِيمُ: اسم مصدر الجاهل: اسم فاعل الأفضل: اسم مبالغه

۳- أَكْتُبُ نَوْعَ هَذَيْنِ الْفِعْلَيْنِ وَ صِيغَتَهُمَا وَ بَابَهُمَا.

يَتَفَقَّهُونَ: فعل مضارع - جمع مذكر مخاطب - تفعّل

أُرْسِلْتُ: فعل ماضى مجهول - متكلم وحده - باب افعال

۴- أَعْرَبِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ:

الله: مضاف اليه و مجرور الله: مفعول و منصوب خير: مجرور به حرف جر

الله: مفعول و منصوب أفضّل: خبر و مرفوع الجاهل:

۵- أَكْتُبُ مُتَرَادِفَ «جَلَسَ» وَ «بُعِثْتُ» وَ «أَحْسَنُ» فِي النَّصِّ.

جلس = قعد بعثت = أرسلت احسن = افضل

۶- أَكْتُبْ جَمْعَ التَّكْسِيرِ لِهَذِهِ الْأَسْمَاءِ: «رَسُولٌ» وَ «جَاهِلٌ» وَ «أَفْضَلُ» وَ «تَعْلِيمٌ».

جمع رسول: رسل جمع جاهل: جهال جمع افضل: افاضل جمع تعليم: تعاليم

التَّمرينُ الثالثُ: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ مَعَ بَيَانِ السَّبَبِ.

- ١- أَلْيَافِيع ☐ أَشَاب ☐ الْأَمْرَد ☐ الْعَجُوز ☐ أَلْوَعَاء ☒
- ٢- أَلَرْصِيد ☒ أَلَرْدَاء ☐ أَلْفُسْتَان ☐ أَلْقَمِيص ☐ أَلَسْرُوَال ☐
- ٣- أَلْأَفْرَاس ☐ أَلْقَصِير ☒ أَلْكَلَاب ☐ أَلذَّنَاب ☐ أَلْأَسُود ☐
- ٤- أَلْإِخْوَة ☐ أَلْأُمّهَات ☐ أَلْأَجْدَاد ☐ أَلْأَبَار ☒ أَلْأَخَوَات ☐
- ٥- أَلْقِشْر ☐ أَلْفَظ ☒ أَلْجِذْع ☐ أَلْغُصْن ☐ أَلثَّمَر ☐
- ٦- أَلْفُسْتُق ☐ أَلْجَوْز ☐ أَلنُّوم ☒ أَلْعِنَب ☐ أَلتُّفَّاح ☐

التَّمرينُ الرَّابِعُ: ضَعِ الْمُتَرَادِفَاتِ وَ الْمُتَضَادَّاتِ فِي مَكَانِهَا الْمُنَاسِبِ.

غَلَا الشَّرَاءُ اتَّسَعَ قَدَرَ الدَّاءِ الصَّبِي رَاحَ الْأَعْوَامُ أَعْطَى الرَّوْحَ صَارَ الشُّمَالُ
أَبْنَعَ رَخَصَ ذَهَبَ السَّنِينَ أَصْبَحَ الرَّحْمَةُ الْيَمِينَ الْمَرَضَ اسْتَطَاعَ أَخَذَ الْوَلَدَ ضَاقَ



الشَّرَاءُ ≠ الْبَيْعُ أَعْطَى ≠ اخَذَ غَلَا ≠ رَخَصَ الشُّمَالُ ≠ الْيَمِينَ
اتَّسَعَ ≠ ضَاقَ اسْتَطَاعَ = قَدَرَ أَصْبَحَ = صَارَ رَاحَ = ذَهَبَ
الاعوام = السنين الروح = رحمه الداء = المرض الصبي = الولد

التَّامِرِينَ الْخَامِسُ:

أ. تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ.

لَمْ يَنْفَتَحْ: گشوده نشد	۷. انْفَتَحَ: گشوده شد	رَجَاءً، اقْتَرَحْنِ: لطفا پیشنهاد بدهید	۱. تَقْتَرِحْنَ: پیشنهاد می دهید
لَا تَنْتَظِرْ: وانمود نکردیم	۸. تَظَاهَرَ: وانمود کرد	لَا تَبْتَغِدْ: دور نمیشوی	۲. تَبْتَغِدْ: دور می شوی
سَتَوَكَّلْ: توکل خواهیم کرد	۹. تَوَكَّلْ: توکل کرد	أَسْرِعْ: بشتاب	۳. تُسْرِعْ: می شتابی
عَلَّمَنِي: به من آموزش بده	۱۰. عَلَّمَ: آموزش بده	أَعْتَذِرْ: پوزش میخوامم	۴. يَعْتَذِرْ: پوزش می خواهد
لَنْ يَرْجِعَ: بر نخواهد گشت	۱۱. يَرْجِعْ: بر می گردد	لَا يُقَاتِلْ: نجنگ	۵. قَاتِلْ: جنگید
لَيَنْجَحَ: باید موفق بشود	۱۲. يَنْجَحْ: موفق می شود	مَا اسْتَهْلَكْنَا: مصرف نکردیم	۶. اسْتَهْلَكْ: مصرف کرد

ب. تَرْجِمِ الْأَسْمَاءَ.

الْإِحْتِفَالَاتُ: جشن ها	۷. احْتَفَلَ: جشن گرفت	الْأَكْبَارُ: بزرگان	۱. كَبُرَ: بزرگ شد
الْمُسْتَمْعِينَ: شنونده ها	۸. اسْتَمَعَ: گوش فرا داد	النَّادِمُونَ: پشیمان ها	۲. نَدِمَ: پشیمان شد
الْغَفَارُ: بسیار آمرزنده	۹. غَفَرَ: آمرزید	الْمَعْمَلُ: محل کار	۳. عَمِلَ: کار کرد
الْمَلَاعِبُ: زمینهای بازی	۱۰. لَعِبَ: بازی کرد	الْمَنْصُورَاتُ: یاری شده ها	۴. نَصَرَ: یاری کرد
الصُّغْرَى: کوچکتر	۱۱. صَغَرَ: کوچک شد	الْمُشَجِّعَةُ: تشویق کننده	۵. شَجَّعَ: تشویق کرد
التَّدْرِيسُ: درس دادن	۱۲. دَرَسَ: درس داد	الْمُعَيَّنُ: مشخص شده	۶. عَيَّنَ: مشخص کرد

الْتَّمَرِينُ السَّادِسُ: عَيَّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ.

۱- مُدَارَاةُ النَّاسِ نِصْفُ الْإِيمَانِ.

مداراه: مبتدا و مرفوع
الناس: مضاف اليه و مجرور
نصف: خبر و مرفوع
الایمان: مضاف اليه و مجرور

۲- عَدُوٌّ عَاقِلٌ خَيْرٌ مِنْ صَدِيقٍ جَاهِلٍ.

عدو: مبتدا و مرفوع
عاقل: صفت و مرفوع
خير: خبر و مرفوع
صديق: مجرور به حرف جر جاهل: صفت و مجرور

۳- يَا حَبِيبِي، لَا تَقُلْ كَلَامًا إِلَّا الْحَقَّ أَبَدًا.

كلام: مفعول و منصوب - مستثنى منه
الحق: مستثنى و منصوب

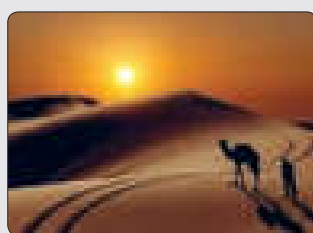
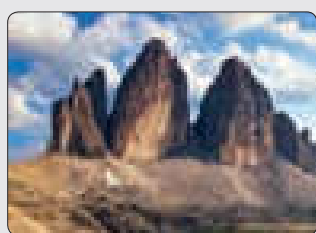
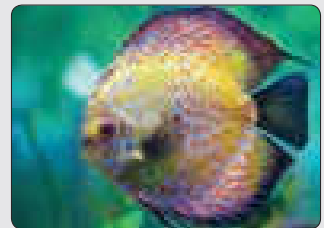
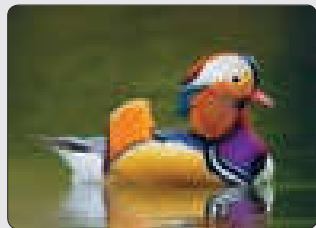
۴- أَلْعِلْمُ فِي الصُّغَرِ كَالنَّقْشِ فِي الْحَجَرِ.

العلم: مبتدا و مرفوع
الحجر: مجرور به حرف جر
النقش: مجرور به حرف جر

۵- أَضْعَفُ النَّاسِ مَنْ ضَعُفَ عَنْ كِتْمَانِ سِرِّهِ.

اضعف: مبتدا و مرفوع
الناس: مضاف اليه و مجرور
كتمان: مجرور به حرف جر
سر: مضاف اليه و مجرور

الَّذِينَ الرَّابِعُ



﴿هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ...﴾

لُقْمَان: ١١

این آفرینش خداست. پس به من نشان دهید کسانی که غیر از اویند،
چه آفریده‌اند؟

حَوْلِ النَّصِّ

أ. عَيِّنِ الصَّحِيحَ وَالْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ. x ✓

- ۱- الرُّوَاطُ الْمُتَدَاخِلَةُ بَيْنَ الْكَائِنَاتِ الْحَيَّةِ وَبَيْتِهَا تُؤَدِّي إِلَى اخْتِلَالِ التَّوَازُنِ فِي الطَّبِيعَةِ. ✓
- ۲- كَانَ الْفَلَّاحُ يَمْلِكُ مَزْرَعَةً فِي شَمَالِ إِيرانِ يَزْرَعُ فِيهَا الرِّزَّ. ✗
- ۳- ظَنَّ الْمُزَارِعُ أَنَّ الْبُومَاتِ هِيَ الَّتِي تَأْكُلُ أَفْرَاخَ الطُّيُورِ. ✗
- ۴- الزَّارِعُ لَمْ يَسْمَحْ لِلتَّعَالِبِ بِالْدُّخُولِ إِلَى مَزْرَعَتِهِ. ✗
- ۵- كَانَ الْمُزَارِعُ يُرَبِّي الطُّيُورَ وَ الْبُومَاتِ فِي مَزْرَعَتِهِ. ✗
- ۶- فِي النِّهَايَةِ حَافِظَ الْمُزَارِعُ عَلَى الطُّيُورِ وَ أَفْرَاخِهَا. ✓
- ۷- تُعَدُّ النُّفَايَاتُ الصَّنَاعِيَّةُ تَهْدِيداً لِنِظَامِ الطَّبِيعَةِ. ✓

ب. اِنْتِخِبِ الْكَلِمَةَ الصَّحِيحَةَ لِلْفَرَاغِ.

- ۱- بَعْدَ (سِنِينَ □ شُهُورٍ ✓) شَاهَدَ الْمُزَارِعُ أَنَّ الْخَضِرَاوَاتِ بِالْمَزْرَعَةِ تَتَعَرَّضُ لِلْأَكْلِ وَ التَّلَفِ.
- ۲- كَانَتْ مَجْمُوعَةٌ كَبِيرَةٌ مِنْ (التَّعَالِبِ □ الْفِرَّانِ ✓) تَهْجُمُ عَلَى الْخَضِرَاوَاتِ وَ تَأْكُلُهَا.
- ۳- عَيْشُ الْحَيَوَانَاتِ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ يُحَقِّقُ إِيجَادَ (النُّفَايَةِ □ التَّوَازُنِ ✓) فِي الطَّبِيعَةِ.
- ۴- أَيُّ خَلَلٍ فِي نِظَامِ الطَّبِيعَةِ يُؤَدِّي إِلَى تَخْرِيْبِهَا وَ (مَوْتٍ ✓ حَيَاةٍ □) مَنْ فِيهَا.
- ۵- إِيجَادُ النُّفَايَاتِ الصَّنَاعِيَّةِ وَ الْمَنْزِلِيَّةِ (يُهْدَدُ ✓ لَا يُهْدَدُ □) نِظَامَ الطَّبِيعَةِ.
- ۶- تَدَخُّلُ الْإِنْسَانِ فِي أُمُورِ الطَّبِيعَةِ يُؤَدِّي إِلَى (تَنْظِيمِ □ اخْتِلَالِ ✓) تَوَازُنِهَا.
- ۷- هَدَدَ الْمُزَارِعُ الطَّبِيعَةَ فِي مَزْرَعَتِهِ بِـ (حِفْظِ □ قَتْلِ ✓) بُومَاتِهَا.

إِخْتَبِرْ نَفْسَكَ. اِنْتَحِبِ التَّرْجَمَةَ الصَّحِيحَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ الْمَفْعُولَ الْمُطْلَقَ، وَ اذْكُرْ نَوْعَهُ.

۱- ﴿فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا﴾ الْمَعَارِج: ۵

الف. قطعاً شکیبایی کن. ☐ ب. به زیبایی صبر کن. ☒

۲- ﴿... اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا﴾ الْأَحْزَاب: ۴۱

الف. خدا را همیشه یاد کنید. ☐ ب. خدا را بسیار یاد کنید. ☒

۳- ﴿... كَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا﴾ النَّسَاء: ۱۶۴

الف. خدا با موسی قطعاً سخن گفت. ☒ ب. خدا با موسی سخنی گفت. ☐



۴- ﴿... وَ نُزِّلَ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا﴾ الْفُرْقَان: ۲۵

الف. و مانند ملائک فرود آمدند. ☐ ب. و فرشتگان قطعاً فرود آورده شدند. ☒

الْتَّمَارِين

الْتَّمَارِينُ الْأَوَّلُ: عَيَّنْ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً لِلتَّوْضِيحَاتِ التَّالِيَةِ مِنْ مُعْجَمِ الدَّرْسِ.

الخضراوات

الحقل

الخبير

السماذ

الفأره

١- أنواع من النباتات التي يتغذى الإنسان بها.

٢- أرض واسعة خضراء تُزرع فيها أنواع المحاصيل.

٣- عالم متخصص بأمور مهنة أو عمل أو برنامج.

٤- مواد كيميائية و طبيعية لتقوية التراب الضعيف.

٥- حيوان صغير يعيش تحت الأرض ينقل داء الطاعون؛ و القط من أعدائه.

الْتَّمَارِينُ الثَّانِي: اقْرَأ النَّصَّ التَّالِيَّ؛ ثُمَّ عَيَّنْ تَرْجَمَةَ الْكَلِمَاتِ الْحُمْرَاءِ، وَ اكْتُبِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ.

الْكِتَابُ الْخَامِسُ وَ الْأَرْبَعُونَ مِنْ نَهْجِ الْبَلَاغَةِ

إِلَى عُثْمَانَ بْنِ حُنَيْفٍ عَامِلِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَى الْبَصْرَةِ
أَمَّا بَعْدُ، يَا ابْنَ حُنَيْفٍ فَقَدْ بَلَغَنِي أَنَّ رَجُلًا مِنْ فِتْيَةِ^١ أَهْلِ الْبَصْرَةِ دَعَاكَ إِلَى مَأْدُبَةٍ^٢
فَأَسْرَعْتَ إِلَيْهَا؛ ... وَ مَا ظَنَنْتُ أَنَّكَ تُجِيبُ إِلَى طَعَامِ قَوْمٍ عَائِلُهُمْ^٣ مَجْفُوءٌ^٤ وَ
غَنِيُّهُمْ مَدْعُوءٌ^٥.

... أَلَا وَ إِنَّ لِكُلِّ مَأْمُومٍ^٦ إِمَامًا يَقْتَدِي^٧ بِهِ وَ يَسْتَضِي^٨ بِنُورِ عَلَيْهِ.
أَلَا وَ إِنَّ إِمَامَكُمْ قَدْ اكْتَفَى^٩ مِنْ دُنْيَاهُ بِطَمَرِيهِ^{١٠} وَ مِنْ طُعْمِهِ^{١١} بِقُرْصِيهِ^{١٢}.
أَلَا وَ إِنَّكُمْ لَا تَقْدِرُونَ عَلَى ذَلِكَ وَلَكِنْ أَعْيُنُونِي^{١٣} بِوَرَعٍ وَاجْتِهَادٍ وَ عَقَّةٍ وَ سَدَادٍ^{١٤}.

١- الْفِتْيَةُ: الشَّبَابُ «مُفْرَدُهُ: الْفَتَى» ٢- الْمَأْدُبَةُ: مَائِدَةُ الضَّيَافَةِ ٣- الْعَائِلُ: الْفَقِير ٤- الْمَجْفُوءُ: الْمَطْرُودُ

٥- الْمَدْعُوءُ: الَّذِي قَدْ دَعَوْنَاهُ ٦- الْمَأْمُومُ: التَّابِعُ، الَّذِي خَلَفَ الْإِمَامَ ٧- اِقْتَدَى: تَبَعَ

٨- اسْتَضَاءَ: طَلَبَ الضَّوْءَ ٩- اكْتَفَى بِهِ: جَعَلَهُ كَافِيًا ١٠- الطَّمَرُ: اللَّبَاسُ الْعَتِيقُ «جَمْعُهُ: الْأَطْمَارُ» ١١- الطُّعْمُ: الطَّعَامُ

١٢- الْقُرْصُ: قِطْعَةٌ مِنَ الْخُبْزِ وَ نَحْوِهِ دَائِرِي الشَّكْلِ ١٣- أَعْيُنُونِي: أَنْصُرُونِي ١٤- السَّدَادُ: الصَّوَابُ (دَرْسَتِي)

نامهٔ چهل و پنجم نهج البلاغه به عثمان بن حنیف استاندار امیر المؤمنین علی ^۱ در بصره
اما پس [از یاد خدا و پیامبر] ای پسر حنیف، به من [خبر] رسید که مردی از مردان ^۲ بصره، تو را به
سفرهٔ مهمانی خویش فرا خواند و تو به سرعت به سوی آن شتافتی.

گمان نمی‌کردم مهمانی مردمی را بپذیری که تهیدستان ^۳ رانده و ثروتمندشان دعوت شده است.
آگاه باشید که هر رهروی ^۴ پیشوایی دارد که از او پیروی می‌کند و از نور دانشش روشنی می‌جوید.
آگاه باشید امامتان از دنیایش به دو جامهٔ کهنه ^۵ و از خوراکش ^۶ به دو قرص نان بسنده کرده است.
آگاه باشید که قطعاً شما نمی‌توانید چنین کنید؛ ولی با پارسایی و تلاش و پاکدامنی و درستی ^۷، مرا یاری دهید.

۱- عَيْنُ نُونٍ الْوَقَايَةِ فِي النَّصِّ: بَلَّغْنِي أَعْيُونِي

۲- أَغْرِبِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ: مجرور به حرف جر
أَمَّا بَعْدُ، يَا ابْنَ حُنَيْفٍ، فَقَدْ بَلَّغْنِي أَنَّ رَجُلًا ^۱ مِنْ فَتْيَةٍ أَهْلِ الْبَصْرَةِ دَعَاكَ إِلَى مَادُبَةٍ
فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهَا. مضاف الیه و اسم آن و مضاف الیه و مجرور به حرف جر
منصوب مجرور

۳- عَيْنُ مِنَ النَّصِّ كَلِمَةً عَلَى وَزْنِ «أَفْعَلْتُ» وَ الْأُخْرَى عَلَى وَزْنِ «افْتِعَالُ اسْرَعْتُ» - اجتهاد
۴- عَيْنُ نَوْعِ فِعْلٍ «لَا تَقْدِرُونَ» وَ صِيغَتُهُ: فِعْلٌ مُضَارِعٌ مَنْفِي؛ جمع مذكر مخاطب



۱- «فَتْيَةٌ» جمع «فَتَى» در اصل به معنای «جوانان» است. در این متن اشاره به یکی از مردان سرشناس سرمایه‌دار است.

الْتَّمَرِينُ الثَّالِثُ: تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ الثَّالِيَةَ.

الْمَاضِي	الْمُضَارِعُ وَ الْمُسْتَقْبَلُ	الْأَمْرُ وَ النَّهْيُ	الْمَصْدَرُ	إِسْمُ الْفَاعِلِ
قَدْ أَرْسَلَ:	سَوْفَ يُرْسَلُ:	أَرْسِلُوا:	الْإِرْسَالُ:	الْمُرْسِلُونَ:
فرستاده است	فرستاده خواهد شد	بفرستید	فرستادن	فرستندگان
اِنْتَبَهَ:	سَتَنْتَبِهُونَ:	اِنْتَبِهُوا:	الْاِنْتِبَاهُ:	الْمُنْتَبِهِينَ:
آگاه شد	آگاه خواهید شد	آگاه شوید	آگاه شدن	آگاه شوندگان
اِنْسَحَبْتُ:	لَا يَنْسَحِبُ:	لَا تَنْسَحِبُ:	الْاِنْسِحَابُ:	الْمُنْسَحِبُ:
عقب نشینی کردید	عقب نشینی نمیکند	عقب نشینی نکن	عقب نشینی کردن	عقب نشینی کننده
مَا اسْتَرْجَعَ:	يَسْتَرْجِعُ:	لَا تَسْتَرْجِعِي:	الْاِسْتِرْجَاعُ:	الْمُسْتَرْجِعُ:
پس نگرفت	پس می گیرد	پس نگیر	پس گرفتن	پس گیرنده
مَا جَادَلَ:	لَمْ يُجَادَلْ:	لَا تُجَادِلُوا:	الْمُجَادَلَةُ:	الْمُجَادِلَانِ:
بحث نکرد	بحث نکرد	بحث نکنید	بحث کردن	دو بحث کننده
تَذَكَّرَ:	يَتَذَكَّرَانِ:	تَذَكَّرْ:	التَّذَكُّرُ:	الْمُتَذَكِّرَاتُ:
به یاد آورد	به یاد می آورند	به یاد بیاور	به یاد آوردن	به یاد آورندگان
تَنَاصَرُوا:	تَتَنَاصَرُونَ:	رَجَاءُ تَنَاصَرُوا:	التَّنَاصُرُ:	الْمُتَنَاصِرِينَ:
همیاری کردند	همیاری میکنند	لطفا همیاری کنید	همیاری کردن	دو همیاری کننده
قَدْ سَجَّلَ:	تُسَجَّلِينَ:	سَجِّلْ:	التَّسْجِيلُ:	الْمُسَجِّلَةُ:
ضبط کرده است	ضبط میکنی	ضبط کن	ضبط کردن	ضبط کننده

الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ: اُكْتُبِ الْعَمَلِيَّاتِ الْحِسَابِيَّةَ الثَّالِيَةَ كَالْمِثَالِ:



$$9 + 4 = 13$$

$$7 \times 5 = 35$$

$$40 \div 4 = 10$$

$$96 - 16 = 80$$

$$68 - 11 = 57$$

$$21 + 62 = 83$$

۱- تِسْعَةٌ زَائِدٌ أَرْبَعَةٍ يُسَاوِي ثَلَاثَةَ عَشَرَ.

۲- سَبْعَةٌ فِي خَمْسَةٍ يُسَاوِي خَمْسَةً وَ ثَلَاثِينَ.

۳- أَرْبَعُونَ تَقْسِيمٌ عَلَى أَرْبَعَةٍ يُسَاوِي عَشْرَةً.

۴- سِتَّةٌ وَ تِسْعُونَ نَاقِصٌ سِتَّةَ عَشَرَ يُسَاوِي ثَمَانِينَ.

۵- ثَمَانِيَةٌ وَ سِتُّونَ نَاقِصٌ أَحَدَ عَشَرَ يُسَاوِي سَبْعَةً وَ خَمْسِينَ.

۶- وَاحِدٌ وَ عِشْرُونَ زَائِدٌ اثْنَيْنِ وَ سِتِينَ يُسَاوِي ثَلَاثَةً وَ ثَمَانِينَ.

التَّامِرِينَ الْخَامِسُ: عَيَّنْ إِعْرَابَ الْكَلِمَاتِ الَّتِي أُشِيرَ إِلَيْهَا بِخَطٍّ.

الْمُبْتَدَأُ، الْخَبَرُ، الْفَاعِلُ، الْمَفْعُولُ، الْمَطْلُوقُ، نَائِبُ الْفَاعِلِ، الْمُضَافُ إِلَيْهِ، الْمَجْرُورُ بِحَرْفِ الْجَرِّ، الصِّفَةُ، إِسْمُ الْحُرُوفِ الْمُشَبَّهَةِ بِالْفِعْلِ وَخَبَرُهُ، إِسْمُ لَا النَّافِيَةِ لِلْجِنْسِ وَخَبَرُهُ، الْحَالُ، الْمُسْتَشْنَى

۱- إِنَّ اللَّهَ غَافِرٌ ذُنُوبِ التَّائِبِينَ. التائبين: مضاف اليه و مجرور

الله: اسم ان و منصوب غافر: خبر ان و مرفوع ذنوب: مضاف اليه و مجرور

۲- لَا شَيْءَ أَحَقُّ بِالسَّجْنِ^۱ مِنَ اللِّسَانِ. اللسان: مجرور به حرف جر

شئ: اسم لا نافية جنس و منصوب أحق: خبر لا نافية جنس و مرفوع

۳- الْحَيَاءُ مُسْتَمِرَّةٌ سِوَاءَ ضَحِكَةٍ أَمْ بَكَاةٍ.

الحياة: مبتدا و مرفوع مستمرة: خبر و مرفوع

۴- مَنْ لَمْ يُؤَدِّبْهُ الْوَالِدَانِ صَغِيرًا يُؤَدِّبُهُ الزَّمَنُ.

الوالدان: فاعل و مرفوع صغيرا: حال و منصوب الزمن: فاعل و مرفوع

۵- يَهْتَمُّ الْمَوْطِنُ الْفَهِيمُ بِنِظَافَةِ الْبَيْتَةِ اهْتِمَامًا بِالْغَا. بالغاء: صفت و منصوب

المواطن: فاعل و مرفوع البتة: مضاف اليه و مجرور اهتماما: مفعول مطلق نوعي و منصوب

۶- لَا يُتْرَكُ الصَّدِيقُ بِسَبَبِ زَلَّةٍ أَوْ عَيْبٍ فِيهِ؛ لِأَنَّهُ لَا يَوْجَدُ أَحَدٌ كَامِلٌ إِلَّا اللَّهُ. ← مستثنى و منصوب

الصديق: نائب فاعل و مرفوع زله: مضاف اليه و مجرور كامل: صفت و مرفوع

۷- يَرَى الْمُتَشَائِمُ^۲ الصُّعُوبَةَ فِي كُلِّ فُرْصَةٍ؛ أَمَّا الْمُتَفَائِلُ^۳ فَيَرَى الْفُرْصَةَ فِي كُلِّ صُعُوبَةٍ.

المتشائم: فاعل و مرفوع الصعوبة: مفعول و منصوب

الفرصة: مفعول و منصوب

۳- الْمُتَفَائِلُ: خوش بین

۲- الْمُتَشَائِمُ: بدبین

۱- السَّجْنُ: زندان

التَّمَرِينُ السَّادِسُ: أَكْمِلْ فَرَاقَاتِ التَّرْجَمَةِ؛ ثُمَّ أَعْرِبْ مَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطِّ.

بَعْضُ الطُّيُورِ قَدْ تَلَجَّأُ^١ إِلَى حَيْلٍ^٢ لِيَطْرُدَ مُفْتَرِسَهَا^٣ عَنْ عُشِّهَا، وَ مِنْ هَذِهِ الْحَيْلِ أَنْ أَحَدَ الطُّيُورِ حِينَ يَرَى حَيَوَانًا مُفْتَرِسًا قَرِيبًا مِنْ عُشِّهِ، يَتَظَاهَرُ أَمَامَهُ بِأَنْ جَنَاحَهُ مَكْسُورٌ^٤، فَيَتَّبِعُ^٥ الْحَيَوَانُ الْمُفْتَرِسُ هَذِهِ الْفَرِيسَةَ، وَ يَبْتَغِدُ^٦ عَنِ الْعُشِّ ابْتِعَادًا كَثِيرًا. وَ عِنْدَمَا يَتَأَكَّدُ^٧ الطَّائِرُ مِنْ خِدَاعِ^٧ الْغَدُوِّ وَ ابْتِعَادِهِ مِنْ عُشِّهِ وَ انْقِاذِ حَيَاةِ فِرَاحِهِ مِنَ الْمَوْتِ يَطِيرُ بَغْتَةً طَيْرَانًا سَرِيعًا.



گاهی برخی پرندگان برای دور کردن شکارچی شان از لانه شان به چاره اندیشی پناه می برند (چاره جویی می کنند). از جمله این چاره اندیشی ها این است که هنگامی که یکی از این پرنده ها جانوری درنده نزدیک لانه اش می بیند ، روبه رویش وانمود می کند که بالش شکسته است، در نتیجه جانور درنده این شکار را تعقیب می کند و از لانه، بسیار دور می شود و وقتی پرنده از نیرنگ زدن به دشمن و دور شدنش از لانه اش و نجات دادن زندگی جوجه هایش مطمئن می شود، ناگهان به سرعت پرواز میکند

١- لَجَأَ: پناه بُرد ٢- الْحَيْلُ: چاره اندیشی ها «مفرد: الْحَيْلَةُ» ٣- الْمُفْتَرِسُ: درنده، جانور شکارچی درنده

٤- الْمَكْسُورُ: شکسته ٥- تَبِعَ: تعقیب کرد ٦- تَأَكَّدَ مِنْ: از ... مطمئن شد ٧- الْخِدَاعُ: نیرنگ

الْتَّمَرِينُ السَّابِعُ:

عَيْنَ الْمَحَلِّ الْإِعْرَابِيِّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ.

۱- «إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا» الْفَتْحُ: ۱

مفعول مطلق نوعی و منصوب صفت و منصوب

۲- «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا» الْإِنْسَانُ: ۲۳

مفعول و منصوب مفعول مطلق تاکید و منصوب

۳- لَا فَقْرَ كَالْجَهْلِ وَلَا مِيرَاثَ كَالْأَدَبِ. الْإِمَامُ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

اسم لا نفی جنس و منصوب خبر لا نفی جنس و محلا مرفوع

۴- يَنْقُصُ كُلُّ شَيْءٍ بِالْإِنْفَاقِ إِلَّا الْعِلْمُ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ.

فاعل و مرفوع جار و مجرور مستثنى و منصوب

۵- يَعِيشُ الْبَخِيلُ فِي الدُّنْيَا عَيْشَ الْفُقَرَاءِ وَيُحَاسِبُ فِي الْآخِرَةِ مُحَاسَبَةَ الْأَغْنِيَاءِ.

فاعل و مرفوع مفعول مضاف اليه مفعول مضاف اليه مفعول مضاف اليه
مطلق و مجرور مطلق و مجرور مطلق و مجرور
نوعی نوعی

الْتَّمَرِينُ الثَّامِنُ:

تَرَجِمَ النَّصَّ التَّالِيَّ؛ ثُمَّ أَجَبَ عَمَّا يَلِي.

مفعول مطلق: ۱ جار و مجرور: ۳
مضاف اليه: ۲

السَّمَكُ الْمَدْفُونُ

يُوجَدُ نَوْعٌ مِنَ الْأَسْمَاكِ فِي إِفْرِيقِيَا يَسْتُرُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْجَفَافِ فِي غِلَافٍ مِنَ الْمَوَادِّ الْمُخَاطِيَةِ الَّتِي تَخْرُجُ مِنْ فَمِهِ، وَيَدْفِنُ نَفْسَهُ تَحْتَ الطِّينِ، ثُمَّ يَنَامُ نَوْمًا عَمِيقًا أَكْثَرَ مِنْ سَنَةٍ، وَ لَا يَحْتَاجُ إِلَى الْمَاءِ وَالطَّعَامِ وَالْهَوَاءِ احْتِيَاجَ الْأَحْيَاءِ؛ وَيَعِيشُ دَاخِلَ حُفْرَةٍ صَغِيرَةٍ فِي أَنْتِظَارِ نُزُولِ الْمَطَرِ، حَتَّى يَخْرُجَ مِنَ الْغِلَافِ خُرُوجًا عَجِيبًا. أَمَّا الصَّيَّادُونَ الْإِفْرِيقِيُّونَ فَيَذْهَبُونَ إِلَى مَكَانٍ اخْتِفَائِهِ قَبْلَ نُزُولِ الْمَطَرِ وَيَحْفِرُونَ التُّرَابَ الْجَافَ لِيَصِيدَهُ.



۱. آينَ يوجَدُ هَذَا السَّمَكُ؟

يوجد هذا السمك في إفريقيا

۲. كَمْ مُدَّةً يَنَامُ السَّمَكُ الْمَدْفُونُ؟

ينام أكثر من سنه

۳. فِيمَ يَسْتُرُ السَّمَكُ الْمَدْفُونُ نَفْسَهُ؟

في غلاف من المواد المخاطيه التي تخرج من فمه

۴. كَيْفَ يَصْنَعُ السَّمَكُ الْمَدْفُونُ الْمَوَادَّ الْمُخاطِيَّةَ؟

المواد المخاطيه تخرج من فمه

۵. مَا اسْمُ الْقَارَةِ الَّتِي تَعِيشُ فِيهَا السَّمَكُ الْمَدْفُونُ؟

إفريقيا

۶. مَنْ يَحْفِرُ التُّرَابَ الْجافَّ لِصَيْدِ السَّمَكِ الْمَدْفُونِ؟

الصيادون

۷. لِمَاذَا يَحْفِرُ الصَّيَادُونَ الْإفريقيُّونَ التُّرَابَ الْجافَّ حَسَبَ النَّصِّ؟

لصيد السمك المدفون

۸. مَتَى يَسْتُرُ السَّمَكُ الْمَدْفُونُ نَفْسَهُ فِي غِلَافٍ مِنَ الْمَوَادَّ الْمُخاطِيَّةِ؟

حينما ينتظر نزول المطر

۹. اِبْحَثْ عَنِ مُتَضَادِّ «تَدْخُلُ وَفَوْقَ وَأَمَاتَ وَيَمُوتُ وَصُعُودٌ» وَ مُتَرَادِفِ «غِذَاءٌ وَيَرْحُومُ وَعامٌ وَيَرْقُدُ». يرقد=ينام

تدخل # تخرج/فوق # تحت/أموات # أحياء/يموت # يعيش/صعود # نزول/غذا=طعام/يروح=يخرج/عام=سنه/

۱۰. اِبْحَثْ عَنِ «الْمَفْعُولِ الْمُطْلَقِ» وَ «الْمُضَافِ إِلَيْهِ» وَ «الْصِّفَةِ» وَ «الْجَارِّ وَ الْمَجْرُورِ».

{داخل متن مشخص شده اند}

۱۱. اِبْحَثْ عَنِ أَسْمَاءِ الْجَمْعِ السَّالِمِ وَ الْمَكْسَرِ وَ اكْتُبْ نَوْعَهَا.

جمع مذكر سالم: صيادون - إفريقيون جمع مكسر: أسماك - المواد - الأحياء

۱۲. اكْتُبْ نَوْعَ فِعْلِ «يَسْتُرُ» وَ صِيغَتَهُ. أ هُوَ لَازِمٌ أَمْ مُتَعَدٌّ؟

فعل مضارع - مفرد مذكر غائب متعدي



الدَّرْسُ الْخَامِسُ



﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ﴾

إبراهيم: ٤٠

پروردگارا، مرا و فرزندانم را برپادارنده نماز قرار بده؛

پروردگارا دعایم را بپذیر.

الْمُعْجَمُ

الْمُجِيبُ : پاسخ‌دهنده

أَنَرُ : روشن کن (أَنَارَ ، يُنِيرُ)

الْإِنْشِرَاحُ : شادمانی ، فراخی

الْبَسَمَاتُ : لبخندها

«مفرد: الْبَسْمَةُ»

الْحَظُّ : بخت

إِحْمِنِي : از من نگهداری کن

(حَمَى - ، يَحْمِي / إِحْمِ + نون

وقاية + ي)

أَعْنِي : مرا یاری کن (أَعَانَ ، يُعِينُ

/ أَعِنُ + نون وقاية + ي)

حَوْلَ النَّصِّ

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَالْخَطَأِ فِي مَا أَرَادَهُ الشَّاعِرُ.

.....
✗

۱- النَّجَاحُ فِي امْتِحَانَاتِ آخِرِ السَّنَةِ.

.....
✓

۲- السَّعَادَةُ وَ كَثْرَةُ الْبَرَكَاتِ.

.....
✗

۳- شِرَاءُ بَيْتٍ جَدِيدٍ وَ كَبِيرٍ.

.....
✓

۴- إِنْارَةُ الْقَلْبِ وَ الْعَقْلِ.

.....
✓

۵- الْإِعَانَةُ فِي الدُّرُوسِ.

.....
✓

۶- إِنْشِرَاحُ الصَّدْرِ.

.....
✗

۷- شِفَاءُ الْمَرْضَى.

.....
✗

۸- كَثْرَةُ الْأَمْوَالِ.

.....
✗

۹- طَوْلُ الْعُمَرِ.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ. تَرَجِمِ الْجَمَلَ التَّالِيَةَ؛ ثُمَّ عَيِّنِ الْمُنَادِي.

۱- ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ* لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ* وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ﴾ الْكَافِرُونَ: ۱ إلى ۳

بگو ای کافران، نمی پرستم آنچه شما میپرستید و شما نمیپرستید آنچه من میپرستم

۲- ﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي﴾ رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ﴿۲﴾ ابراهیم: ۴۰

پروردگارا من و فرزندانم را نمازگزار قرار بده و دعایم را قبول کن

۳- ﴿يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ﴾ الْإِنْفِطَار: ۶

ای انسان چه چیزی تو را نسبت به پروردگارت فریب داد

۴- ﴿رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ...﴾ آلِ عِمْرَانَ: ۱۹۳

پروردگارا همانا ما شنیدیم ندا دهنده ای به ایمان فرا میخواند

۵- ﴿يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ...﴾ ص: ۳۶

ای داوود ما تو خلیفه ای بر روی زمین قرار دادیم

۶- اَللّٰهُمَّ، اِنِّيْ اَسْأَلُكَ بِاسْمِكَ، يَا اللّٰهُ، يَا رَحْمٰنٌ... يَا خَيْرَ الْغَافِرِيْنَ...، يَا سَاطِرَ كُلِّ

مَعْيُوْبٍ...، يَا غَفَّارَ الذُّنُوْبِ...، يَا مَنْ سَتَرَ الْقَبِيْحَ...، يَا اَحْسَنَ الْخَالِقِيْنَ. مِنْ دُعَاِ الْجَوْشَنِ الْكَبِيْرِ

خدایا، از تو میخواهم بخاطر اسمت، ای خدا، ای بخشاینده، ای بهترین آمرزندگان، ای پوشاننده ی گناهان، ای آمرزنده گناهان، ای کسی که زشتی را میپوشاند، ای بهترین آفرینندگان



التَّمارین

التَّمرینُ الأوَّلُ: اکتُبْ کَلِمَةً مُنَاسِبَةً لِلتَّوضِیحاتِ التَّالِیَةِ مِنْ مُعْجَمِ الدَّرْسِ.

- ۱- الَّذِي يَتَقَبَّلُ الدُّعَاءَ وَهُوَ مِنْ أَسْمَاءِ اللَّهِ الْحُسْنَى. **المجيب**
- ۲- الشُّعُورُ بِالْفَرَحِ وَالسُّرُورِ كَثِيرًا. **الانشراح**
- ۳- ضَحِكَ خَفِيفٌ بِلا صَوْتٍ. **البسمات**
- ۴- جَعَلَ فِيهِ نُورًا. **أنار**
- ۵- سَاعَدَ، وَ نَصَرَ. **أعان**

التَّمرینُ الثَّانی: اِقْرَأِ النَّصَّ التَّالِیَ، وَ عَيِّنْ تَرْجَمَةَ الْكَلِمَاتِ الْحَمْرَاءِ؛ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ.

الْكِتَابُ الْوَاحِدُ وَالثَّلَاثُونَ مِنْ نَهْجِ الْبَلَاغَةِ

مِنْ وَصِيَّةِ الْإِمَامِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِابْنِهِ الْإِمَامِ الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

يَا بُنَيَّ، اجْعَلْ نَفْسَكَ ^۱مِيزَانًا^۲ فِيمَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ غَيْرِكَ؛ فَأَحِبُّ^۲ لِغَيْرِكَ مَا تُحِبُّ^۲ لِنَفْسِكَ؛ وَ اكْرَهُ^۳ لَهُ مَا تَكْرَهُ لَهَا؛ وَلَا تَظْلِمْ كَمَا لَا تُحِبُّ أَنْ تُظْلَمَ^۴؛

نامه سی و یکم نهج البلاغه، از سفارش امام علی علیه السلام به پسرش امام حسن علیه السلام

پسرِ دلبندم، خودت را میان خویشان و دیگری [همچو] ترازویی قرار بده؛ پس آنچه را برای خودت دوست می‌داری برای غیر خودت [نیز] دوست بدار؛ و برایش ناپسند بدار آنچه را برای خودت ناپسند می‌داری؛ و ستم مکن، چنانکه دوست نداری به تو ستم شود؛

۱- الْمِيزَانُ: آلَةٌ يُعْرَفُ بِهَا وَزْنُ شَيْءٍ ۲- أَحَبُّ: فَعَّلَ الْأَمْرَ مِنْ تُحِبُّ

و أَحْسَنُ ^۵ كَمَا تُحِبُّ أَنْ يُحْسَنَ إِلَيْكَ؛ وَ اسْتَفْبَحَ ^۶ مِنْ نَفْسِكَ مَا تَسْتَفْبِحُهُ^۱ مِنْ غَيْرِكَ؛ ... وَلَا تَقُلْ مَا لَا تُحِبُّ أَنْ يُقَالَ لَكَ.

و نیکی کن، چنانکه دوست می‌داری به تو نیکی شود؛ و آنچه را برای غیر خودت زشت می‌داری برای خودت [هم] زشت ^۶ بدار؛ ... و چیزی را که دوست نداری برای تو گفته شود [در حق دیگران] مگو.

- ۱- ما هُوَ الْمَحَلُّ الْإِعْرَابِيُّ لِـ «نَفْسٍ» فِي «نَفْسِكَ» وَ «نَفْسِكَ»؟ مفعول - مجرور به حرف جر
- ۲- ما هُوَ نَوْعُ فِعْلٍ «تَكَرَّهُ» وَ صِيغَتُهُ؟ مضارع - مفرد مذکر مخاطب
- ۳- أ كَلِمَةً «مِيزَانًا» مَعْرِفَةً أَمْ نَكِرَةً؟ نكرة
- ۴- أ لَازِمٌ فِعْلٌ «لَا تَقُلْ» أَمْ مُتَعَدٍّ؟ متعدی
- ۵- مِنْ أَيِّ بَابٍ فِعْلٌ «أَحْسَنُ»؟ افعال
- ۶- أَذْكَرُ فِعْلَيْنِ لِلْأَمْرِ: اجْعَلْ اِكْرَهْ

الْتَّمِيزُ الثَّالِثُ: لِلتَّرْجَمَةِ.

- ۱- هُوَ قَدْ رَجَعَ: او برگشته است ۲- هُوَ قَدْ يَرْجِعُ: او گاهی برمیگردد
- ۳- هُوَ لَا يَرْجِعُ: او برنمیگردد ۴- هُوَ كَانَ قَدْ رَجَعَ: او برگشته بود
- ۵- هُوَ يُرِيدُ أَنْ يَرْجِعَ: او میخواهد باز گردد ۶- رَجَاءٌ، إِرْجَعُ: لطفا بازگرد
- ۷- مِنْ فَضْلِكَ؛ لَا تَرْجِعْ: لطفا بازنگرد ۸- هُوَ سَيَرْجِعُ: او بازخواهد گشت
- ۹- هُوَ سَوْفَ يَرْجِعُ: او بازخواهد گشت ۱۰- هُوَ لَنْ يَرْجِعَ: او باز نخواهد گشت
- ۱۱- هُوَ لَمْ يَرْجِعْ: او باز نگشت ۱۲- هُوَ مَا رَجَعَ: او باز نگشت
- ۱۳- إِنْ تَرْجِعْ أَرْجِعْ: اگر برگردد، برمیگردد ۱۴- هُوَ كَانَ يَرْجِعُ: او بر می گشت

۱- اسْتَفْبَحَ: وَجَدَ قَبِيحًا ۲- يُقَالَ: گفته می‌شود

الْتَّمَرِينُ الرَّابِعُ:

عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي «التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ» وَ «الإِعْرَابِ» لِمَا أُشِيرَ إِلَيْهِ بِخَطٍّ.

{الرَّجُلُ الْعَلَامَةُ تَحَدَّثَ مَعَ جَمِيعِ الطُّلَابِ فِي الْمَدْرَسَةِ.
تَذْهَبُ الْمُعَلِّمَةُ إِلَى الْمَكْتَبَةِ.}

۱-	الرَّجُلُ	✓ أ. اِسْمٌ، مُفْرَدٌ، مُذَكَّرٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلْ مُبْتَدَأٌ وَ مَرْفُوعٌ ب. مَصْدَرٌ، مُذَكَّرٌ، مَعْرِفَةٌ، مَبْنِيٌّ فاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ
۲-	الْعَلَامَةُ	✓ أ. اِسْمٌ فاعِلٌ، مُؤَنَّثٌ، مُعَرَّفٌ بِالْعَلَمِيَّةِ، مُعَرَّبٌ مُضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ ب. اِسْمٌ مُبَالَغَةٍ، مُفْرَدٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلْ، مُعَرَّبٌ صِفَةٌ وَ مَرْفُوعَةٌ بِالتَّبَعِيَّةِ لِمَوْصُوفِهَا
۳-	تَحَدَّثَ	✓ أ. فِعْلٌ مُضَارِعٌ، مُفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ غَائِبٌ، ثَلَاثِيٌّ مَزِيدٌ مِنْ بَابِ تَفْعِيلٍ، مُتَعَدٍّ، مُعَرَّبٌ مَفْعُولٌ وَ مَنْصُوبٌ ب. فِعْلٌ ماضٍ، مُفْرَدٌ مُذَكَّرٌ غَائِبٌ، ثَلَاثِيٌّ مَزِيدٌ مِنْ بَابِ تَفْعُلٍ، مَعْلُومٌ، لَازِمٌ خَبَرٌ ^۱
۴-	الطُّلَابِ	✓ أ. اِسْمٌ مَفْعُولٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلْ، جَمْعٌ مُذَكَّرٌ سَالِمٌ، مَبْنِيٌّ مَجْرُورٌ بِحَرْفِ جَرٍّ مُضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ ب. اِسْمٌ فاعِلٌ، جَمْعٌ تَكْسِيرٍ وَ مُفْرَدُهُ «الطَّالِبُ»، مُعَرَّبٌ
۵-	الْمَدْرَسَةِ	✓ أ. اِسْمٌ مَكَانٍ، مُفْرَدٌ، مُؤَنَّثٌ، مَعْرِفَةٌ، مُعَرَّبٌ مَجْرُورٌ بِحَرْفِ جَرٍّ (فِي الْمَدْرَسَةِ: جَارٌ وَ مَجْرُورٌ) ب. اِسْمٌ تَفْضِيلٍ، مُفْرَدٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلْ، مَبْنِيٌّ صِفَةٌ وَ مَجْرُورَةٌ بِالتَّبَعِيَّةِ لِمَوْصُوفِهَا
۶-	تَذْهَبُ	✓ أ. فِعْلٌ مُضَارِعٌ، مُفْرَدٌ مُؤَنَّثٌ غَائِبٌ، ثَلَاثِيٌّ مُجَرَّدٌ، مَعْلُومٌ، مُعَرَّبٌ، لَازِمٌ ب. فِعْلٌ مَجْهُولٌ، مُفْرَدٌ مُذَكَّرٌ مُخَاطَبٌ، ثَلَاثِيٌّ مَزِيدٌ مِنْ بَابِ تَفَاعُلٍ، مَبْنِيٌّ
۷-	الْمُعَلِّمَةُ	✓ أ. اِسْمٌ مَفْعُولٌ، مُعَرَّفٌ بِالْعَلَمِيَّةِ، مَبْنِيٌّ مَفْعُولٌ وَ مَنْصُوبٌ وَ الْجُمْلَةُ اِسْمِيَّةٌ. ب. اِسْمٌ فاعِلٌ، مُفْرَدٌ، مُؤَنَّثٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلْ، مُعَرَّبٌ فاعِلٌ وَ مَرْفُوعٌ وَ الْجُمْلَةُ فِعْلِيَّةٌ.
۸-	الْمَكْتَبَةِ	✓ أ. اِسْمٌ مَكَانٍ، مُفْرَدٌ، مُؤَنَّثٌ، مُعَرَّفٌ بِأَلْ مَجْرُورٌ بِحَرْفِ جَرٍّ (إِلَى الْمَكْتَبَةِ: جَارٌ وَ مَجْرُورٌ) ب. اِسْمٌ تَفْضِيلٍ، مُفْرَدٌ، مَعْرِفَةٌ، مُعَرَّبٌ مُضَافٌ إِلَيْهِ وَ مَجْرُورٌ

۱- ذکر اعراب خبر، وقتی به صورت فعل است، از اهداف کتاب نیست.

الْتَمَرِينُ الْخَامِسُ: ضَعْ خَطًّا تَحْتَ الْمُفْرَدِ مَعَ جَمْعِهِ.

- | | |
|---|--|
| ۱- <u>أَعْجُوبَةٌ</u> ، عَجَائِبُ | ۱۶- <u>قَنَاةٌ</u> ، قَنَوَاتُ |
| ۲- <u>عَاصِمَةٌ</u> ، عَوَاصِمُ | ۱۷- <u>دُعَاءٌ</u> ، أَدْعِيَةٌ |
| ۳- <u>شَجَرَةٌ</u> ، شَجَرَاتُ | ۱۸- <u>قَدَمٌ</u> ، أَقْدَامُ |
| ۴- <u>ظَاهِرَةٌ</u> ، مَظَاهِرُ (ظواهر) | ۱۹- <u>شَهْرٌ</u> ، شُهُورُ |
| ۵- <u>فَرِيَسَةٌ</u> ، فَرَائِسُ | ۲۰- <u>أَكْبَرٌ</u> ، كِبَارُ (اكابر) |
| ۶- <u>صَفْحَةٌ</u> ، صُفُوفُ (صفحات) | ۲۱- <u>فَمٌ</u> ، أَفْوَاهُ |
| ۷- <u>بَرْنَامَجٌ</u> ، بَرَامِجُ | ۲۲- <u>طَعَامٌ</u> ، مَطَاعِمُ (أطعمه) |
| ۸- <u>حَفْلَةٌ</u> ، مَحَافِلُ (حفلات) | ۲۳- <u>عِلْمٌ</u> ، أَعْمَالُ (علوم) |
| ۹- <u>خَبِيرٌ</u> ، خُبَرَاءُ | ۲۴- <u>حَيٌّ</u> ، حَيَّاتُ (أحيا) |
| ۱۰- <u>عَجُوزٌ</u> ، عَجَائِزُ | |
| ۱۱- <u>تِمَثَالٌ</u> ، أَمَثَالُ (تماثيل) | |
| ۱۲- <u>مِيزَانٌ</u> ، أَوْزَانُ (موازين) | |
| ۱۳- <u>لِبَاسٌ</u> ، أَلْبِسَةٌ | |
| ۱۴- <u>عَظْمٌ</u> ، عِظَامُ | |
| ۱۵- <u>طَرِيقٌ</u> ، طُرُقُ | |



التَّمْرِينُ السَّادِسُ: عَيِّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ.

۱- ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ...﴾ الْبَقَرَةُ: ۲۱

گروه منادایی مفعول

۲- ﴿يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ﴾ الْحَجَر: ۳۲

منادا

۳- ﴿يَا عِبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ﴾ الْعَنْكَبُوت: ۵۶

منادا خبر إن

۴- قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: يَا عَلِيُّ، سَيِّدُ الْكَلَامِ الْقُرْآنُ.

فاعل منادا مبتدا مضاف اليه خبر

۵- يَا مَنْ بِدُنْيَاهُ اشْتَغَلَ قَدْ غَرَّهُ طَوْلُ الْأَمَلِ

الْمَوْتُ يَأْتِي بَغْتَةً وَالْقَبْرُ صُنْدُوقُ الْعَمَلِ

مبتدا

خبر

۶- السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؛ يَا نَبِيَّ الرَّحْمَةِ.

مبتدا منادا منادا مضاف اليه

الْتَّمَرِينُ السَّابِعُ: لِلتَّرْجَمَةِ.

باید اجازه دهد	لِيَسْمَحَ: لَنْ يَسْمَحَ: اجازه نخواهد داد	۱- يَسْمَحُ: اجازه می دهد
پنهان کن	أَكْتُمُ: لَا تَكْتُمُ: پنهان مکن	۲- تَكْتُمُ: پنهان می کنی
تقلید کننده	أَلْمُقَلِّدُ: أَلْمُقَلِّدُ: تقلید شونده	۳- يُقَلِّدُ: تقلید می کند
برنداشت	مَا رَفَعَ: قَدْ رَفَعَ: برداشته است	۴- رَفَعَ: برداشت
کمک میکند	يُسَاعِدُ: سَاعِدُ: کمک کن	۵- سَاعَدَ: کمک کرد
نمیسازد	لَا يَصْنَعُ: لَمْ يَصْنَعْ: نساخت	۶- يَصْنَعُ: می سازد
درس میدهد	يُدْرِسُ: أَلتَّدْرِيسُ: درس دادن	۷- دَرَسَ: درس داد
نویسنده	أَلْكَاتِبُ: أَلْمَكْتُوبُ: نوشته	۸- كَتَبَ: نوشت
داناتر	أَلْأَعْلَمُ: أَلْعَلَّامَةُ: بسیار دانا	۹- عَلِمَ: دانست
صبر کننده	أَلصَّابِرُ: أَلصَّبَّارُ: بسیار صبر کننده	۱۰- صَبَرَ: صبر کرد
عبادتگاه ها	أَلْمَعَابِدُ: أَلْمَعْبُودُ: عبادت شونده	۱۱- عَبَدَ: عبادت کرد
کوچکتر	أَلصُّغْرَى: أَلْأَصَاغِرُ: کوچکترها (جوانترها)	۱۲- أَلْأَصْغَرُ: کوچک تر



تماس با مهندس خلیلی

+989109301019